

Banca Națională
a Moldovei

RAPORT PRIVIND EVOLUȚIA INFRASTRUCTURILOR PIEȚEI FINANCIARE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Anul 2024

CUPRINS

Sumar	4
Capitolul 1. BNM – o autoritate cu atribuții complexe privind infrastructurile pieței financiare, schemele, aranjamentele și instrumentele de plată, activitatea de prestare a serviciilor de plată și de emitere a monedei electronice	5
1.1. Modificări ale cadrului legal cu privire la infrastructurile pieței financiare și activității de prestare a serviciilor de plată și de emitere a monedei electronice.....	8
1.2. Aderarea Republicii Moldova la zona SEPA	10
1.3. Lansarea sistemului de plăți instant „MIA”	11
Capitolul 2. Monitorizarea infrastructurilor pieței financiare din Republica Moldova.....	13
Capitolul 3. Sistemele de plăți și decontări de importanță sistemică.....	15
3.1. Sistemul automatizat de plăți interne	15
3.2. Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare.....	20
Capitolul 4. Instrumentele de plată.....	22
4.1. Cardurile de plată	22
4.2. Transferul de credit	39
4.3. Debitarea directă	41
Capitolul 5. Instrumentele de plată electronice cu acces la distanță	42
Capitolul 6. Remiterile de bani - persoane fizice.....	44
Capitolul 7. Operațiuni de plată efectuate prin intermediul prestatorilor de servicii de plată nebancari	48
Capitolul 8. Supravegherea prestatorilor de servicii de plată.....	50
8.1. Supravegherea băncilor	50
8.2. Supravegherea PSP nebancari	51

Lista abrevierilor

BNM	Banca Națională a Moldovei
CBN	Certificatele Băncii Naționale a Moldovei
CNP	Card not present
DCU	Depozitarul central unic al valorilor mobiliare
FN/PFN	Fără numerar / plată fără numerar
IPF	Infrastructură a pieței financiare
OS	Obligațiuni de stat cu rată fixă a dobânzii
OSF	Obligațiuni de stat cu rată flotantă a dobânzii
PSP	Prestatori de servicii de plată
IPAD	Instrument de plată electronic cu acces la distanță
SAPI	Sistem automatizat de plăți interne
Sistemul CDN	Sistemul de compensare cu decontare pe bază netă
Sistemul DBTR	Sistemul de decontare pe bază brută în timp real
SPCP	Sistem de plăți cu carduri de plată
SRB	Sistem de remitere de bani
TC	Transfer de credit
Tranzacții OTC	Tranzacții Over The Counter (extrabursiere)
Tranzacții BVM	Tranzacții la Bursa de Valori a Moldovei
VMC	Valori mobiliare corporative
VMS	Valori mobiliare de stat
SEPA	Zona unică de plăți în euro (eng. Single Euro Payments Area)
UE	Uniunea Europeană

Sumar

Raportul privind evoluția infrastructurilor pieței financiare din Republica Moldova (RM) pentru anul 2024 (*în continuare raport*) a fost elaborat pornind de la atribuțiile de bază ale Băncii Naționale a Moldovei, menționate la art. 5 alin. (1) lit. f) și m) din *Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei*, privind infrastructurile pieței financiare (IPF) și domeniul prestării serviciilor de plată.

Acest raport reprezintă o compilare a informațiilor privind activitățile de licențiere, reglementare, monitorizare și supraveghere a prestatorilor de servicii de plată și a emitenților de monedă electronică și reflectă rezultatele monitorizării infrastructurilor pieței financiare și a instrumentelor de plată în RM în anul 2024.

Raportul conține informații și analize referitoare la:

- rezultatele activității BNM în calitate de autoritate de licențiere, reglementare, monitorizare și supraveghere a infrastructurilor pieței financiare, a instrumentelor de plată și a activității de prestare a serviciilor de plată și de emitere a monedei electronice;
- evoluția sistemelor de plăți, eficiența și stabilitatea sistemelor de plăți, ale sistemelor de decontare și compensare a valorilor mobiliare;
- evoluția utilizării instrumentelor de plată, instrumentelor de plată electronice cu acces la distanță și a remiterilor de bani;
- rezultatele supravegherii activității de prestare a serviciilor de plată și a activității de emitere a monedei electronice de către prestatorii de servicii de plată nebancari.

Capitolul 1. BNM – o autoritate **cu atribuții** complexe privind infrastructurile **pieței financiare**, **schemele**, **aranjamentele și instrumentele de plată**, activitatea de prestare a serviciilor de plată și de emitere a monedei electronice

În conformitate cu *Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei* (în continuare *Legea nr. 548/1995*), printre atribuțiile de bază ale Băncii Naționale se regăsesc constituirea, reglementarea, licențierea, autorizarea, administrarea și monitorizarea infrastructurilor pieței financiare, schemelor, aranjamentelor și instrumentelor de plată în RM, precum și licențierea, reglementarea și supravegherea activității de prestare a serviciilor de plată și a activității de emitere a monedei electronice.

Legea nr. 114/2012 privind serviciile de plată și moneda electronică (în continuare *Legea nr. 114/2012*) stabilește cerințe prudențiale și de acces pe piață pentru prestatorii de servicii de plată (PSP), precum și drepturile și obligațiile utilizatorilor și PSP la încheierea contractelor-cadru și la efectuarea operațiunilor de plată, asigurând suportul legal uniform pentru promovarea unei activități eficiente și competitive pe piața de prestare a serviciilor de plată. Serviciile de plată vizate sunt acele activități care permit:

- depunerea/retragerea de numerar într-un /dintr-un cont de plăți;
- executarea debitării directe, a transferului de credit, a transferurilor programate, a operațiunilor de plată printr-un card de plată sau printr-un dispozitiv similar, inclusiv în cazul în care fondurile sunt acoperite printr-o linie de credit;
- emiterea instrumentelor de plată și/sau acceptarea instrumentelor și operațiunilor de plată;
- remiterea de bani;
- servicii de inițiere a plății;
- servicii de informare cu privire la conturi.

Pe teritoriul Republicii Moldova servicii de plată pot fi prestate de către:

- băncile și sucursalele băncilor din alte state;
- societățile de plată și sucursalele societăților de plată din alte state;
- societățile emitente de monedă electronică și sucursalele societăților emitente de monedă electronică din alte state;
- furnizorii de servicii poștale care activează în conformitate cu *Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016*;
- BNM – în cazul în care nu acționează în calitate de autoritate a politicii monetare sau în calitate de altă autoritate publică;
- Trezoreria de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova.

Procesul de licențiere a PSP nebancari (societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică și furnizorii de servicii poștale) și cel de înregistrare a agenților de plată/punctelor de lucru/oficiilor secundare are loc cu respectarea unui set de cerințe ce asigură o abordare uniformă și competitivă de acces la activitatea de prestare a serviciilor de plată și de desfășurare a acestora pe teritoriul Republicii Moldova.

La situația din 31.12.2024, în Republica Moldova activau opt PSP nebancari: două societăți de plată, un furnizor de servicii poștale și cinci societăți emitente de monedă electronică (a se vedea figura 1).

Registrele aferente prestatorilor de servicii de plată nebancari pot fi accesate pe pagina oficială a BNM www.bnm.md, compartimentul *Piețe/plăți*, sub-compartimentul *Prestatorii de servicii de plată nebancari*.

Figura 1. Prestatorii de servicii de plată nebancari licențiați și genurile de activitate

Societăți emitente de monedă electronică	1. „Paymaster” SRL 2. „Paynet Services” SRL 3. „BPay” SRL 4. „QIWI-M” SRL 5. „Moldcell” SA	Licență acordată pentru activitatea de emiteră a monedei electronice care permite inclusiv prestarea serviciilor de plată prevăzute la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 114/2012
Societate de plată	1. SC „MMPS COM” SRL 2. „NOVA PAY” SRL	Licență acordată pentru desfășurarea activității de prestare a serviciului de plată prevăzut la art. 4 alin. (1) pct. 6) din Legea nr. 114/2012 Licență acordată pentru desfășurarea activității de prestare a serviciilor de plată prevăzute la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 114/2012
Furnizor de servicii poștale	Î.S. „Poșta Moldovei”	Licență acordată pentru desfășurarea activității de prestare a serviciului de plată prevăzut la art. 4 alin. (1) pct. 6) din Legea nr. 114/2012

De asemenea, în urma examinării interpelărilor recepționate din partea PSP nebancari, BNM a emis scrisori cu caracter explicativ și de recomandare cu privire la aspectele legale de furnizare a serviciilor de plată și emiteră a monedei electronice. Aceste demersuri au inclus discuții referitoare la încadrarea activităților preconizate a fi prestate în lista serviciilor de plată, procedurile operaționale, modificări în genul de activitate, modificări în cadrul organelor de conducere, modificări în cadrul asociațiilor, modelele de afaceri adoptate și alte aspecte relevante.

Pe parcursul anului 2024, a fost eliberată o nouă licență „Nova Pay” SRL pentru dezvoltarea și extinderea activităților. Prin această licență, societății i-a fost acordată permisiunea de a presta întreaga gamă de servicii de plată prevăzute la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 114/2012.

Pe data de 07.11.2024, Comitetul executiv al BNM a aprobat Hotărârea nr. 278 prin care „Fintecly” S.R.L. i-a fost retrasă licența privind desfășurarea activității de emiteră a monedei electronice urmare a admiterii de către „Fintecly” S.R.L. a încălcării normelor ce se referă la

neîndeplinirea prescripțiilor dispuse de către BNM, neîntrunirea condițiilor de licențiere pe întreaga perioadă de valabilitate a licenței, precum și neprezentarea unor informații în adresa BNM.

Totodată, pentru a asigura transparența deținătorilor de participațiuni în capitalul social al societății emitente de monedă electronică "Qivi-M" S.R.L. și susținerea dezvoltării activității acesteia, în anul 2024 a fost realizată modificarea structurii de proprietate în capitalul social, cu permisiunea prealabilă acordată de către BNM.

În legătură cu potențialii PSP nebancari, BNM a furnizat explicații și recomandări cuprinzătoare, orientate către înțelegerea cerințelor impuse de Legea nr. 114/2012, precum și de cadrul legal aferent serviciilor de plată. Aceste explicații și recomandări au vizat aspectele practice ale furnizării de servicii de plată, derivate din cadrul legal și de reglementare care guvernează acest domeniu în Republica Moldova.

Conform prevederilor Legii nr. 114/2012, anumite activități sunt exceptate de la domeniul de aplicare a acesteia. Pentru unele dintre acestea, respectiv cele reglementate la art. 2 alin. (2) pct. 10)–12) și 15), BNM ține un registru public al entităților care le desfășoară. Astfel, pe parcursul anului 2024, în baza notificării recepționate privind desfășurarea activității exceptate de la domeniul de aplicare a Legii nr. 114/2012, BNM a înregistrat două companii în registrul menținut în acest sens¹, care este disponibil pe pagina oficială a BNM www.bnm.md, compartimentul *Piețe/plăți*, sub-compartimentul *Prestatorii de servicii de plată nebancari*.

PSP nebancari au dreptul de a presta servicii de plată prin intermediul sucursalelor, agenților de plată, punctelor de lucru/oficiilor secundare, respectând prevederile art. 27 din Legea nr. 114/2012, iar societățile emitente de monedă electronică, pe lângă prestarea serviciilor de plată similar societăților de plată, au dreptul de a distribui și de a răscumpăra moneda electronică prin intermediul agenților, în condițiile art. 90 din Legea nr. 114/2012.

Pe parcursul anului 2024, în *Registrele* aferente PSP nebancari au fost înregistrați **409 agenți de plată** și radiati **206 agenți de plată**, la sfârșitul anului numărul total de agenți de plată fiind de 2997.

În ritmul accelerat al digitalizării și dezvoltării continue a metodelor de plată, **importanța educației** și incluziunii financiare devine tot mai accentuată, astfel BNM depune multiple eforturi pentru sporirea educației în domeniul plăților și incluziunii financiare a populației.

Eforturile BNM, în vederea sporirii nivelului de educație financiară în domeniul plăților pe parcursul anului 2024, au fost direcționate spre lansarea și participarea împreună cu autoritățile locale și instituțiile internaționale în mai multe proiecte de educație financiară, destinate cetățenilor Republicii Moldova² prin organizarea și participarea la evenimente în cadrul Campaniei Naționale de Educație Financiară „Educație financiară pentru toți,

¹ <https://bnm.md/ro/content/lista-persoanelor-caror-activitate-este-incadrata-prevederile-art2-alin2-pct10-12-si-15-din>

² Campania Națională de Educație Financiară „Educație financiară pentru toți”, implementată pe parcursul anului 2024, a avut scopul să intensifice acțiunile de educație financiară în Republica Moldova, fiind adresată tuturor cetățenilor, indiferent de vârstă și ocupație.

desfășurată de BNM. Scopul urmărit în proiectele de educație financiară, evenimente, în domeniul plăților este promovarea utilizării plăților fără numerar, înțelegerea beneficiilor aduse de tipurile de servicii și de instrumente de plată, cunoașterea drepturilor și obligațiilor utilizatorilor la efectuarea plăților.

1.1. Modificări ale cadrului legal cu privire la infrastructurile pieței financiare și activității de prestare a serviciilor de plată și de emiterie a monedei electronice

Cadrul normativ elaborat de BNM privind sectorul sistemelor de plăți și decontări și activitatea de prestare a serviciilor de plată vine să alinieze reglementările de nivel național la cele europene, concretizându-se în adoptarea actelor normative necesare desfășurării activității pe piața de prestare a serviciilor de plată. Acest cadru reprezintă un sprijin esențial pentru sporirea numărului serviciilor de plată moderne și sigure, creșterea gradului de concurență pe piața serviciilor de plată datorită accesului pe piață, pe lângă băncile licențiate, al PSP nebancari, favorizând astfel eficiența și sporirea calității, reducerea costurilor serviciilor, precum și atingerea unui nivel înalt de efectuare a plăților fără numerar.

Pentru asigurarea continuității exercițiului de armonizare a legislației în domeniul prestării serviciilor de plată și emiterii de monedă electronică, BNM depune încontinuu eforturi în vederea îmbunătățirii și dezvoltării pieței serviciilor de plată, având în vedere oportunitatea și cererea din partea utilizatorilor serviciilor de plată.

Pe parcursul anului 2024 au fost operate modificări asupra cadrului normativ secundar relevant sistemelor de plăți și participanților acestora. Astfel, Comitetul executiv al BNM a aprobat următoarele:

- Hotărârea nr.9/2024 „*Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la participațiuni în prestatorii de servicii de plată nebancari*”, prin care a fost instituit cadrul normativ aplicabil dobândirii participațiunilor în capitalul PSP nebancari, în speță, preluarea practicii europene prevăzute în ghidurile europene, includerea normelor privind utilizarea Sistemului informatic al BNM cu privire la licențiere, autorizare și notificare, detalierea privind persoanele care urmează a fi evaluate, detalierea criteriilor de evaluare, a documentelor și a informațiilor ce urmează a fi prezentate, luând în considerare principiul de proporționalitate etc.;

- Hotărârea nr.10/2024 „*Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea prestatorilor de servicii de plată nebancari*”, prin care au fost detaliate cerințele aplicabile PSP nebancari ulterior obținerii licenței BNM conform prevederilor Legii nr. 114/2012, cum ar fi cerințe față de capital, înregistrarea agenților de plată, notificarea BNM referitor la documentele și informațiile prezentate la licențiere etc.;

- Hotărârea nr.11/2024 „*Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la licențierea și înregistrarea societăților de plată, a societăților emitente de monedă electronică și a furnizorilor de servicii poștale în calitate de prestatori de servicii de plată și/sau emitenți de monedă electronică*” prin care au fost detaliate cerințele ce țin de procesul de licențiere și înregistrare

a PSP nebancari conform prevederilor Legii nr. 114/2012, inclusiv prin transpunerea Ghidului UE privind informațiile care trebuie furnizate pentru autorizarea instituțiilor de plată și a instituțiilor emitente de monedă electronică și pentru înregistrarea prestatorilor de servicii de informare cu privire la conturi emis de Autoritatea Bancară Europeană (EBA) la data de 08 noiembrie 2017, în temeiul art. 5 alin. 5 din Directiva (UE) 2015/2366;

- Hotărârea nr.12/2024 „*Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autentificarea strictă a clienților și standardul deschis, comun și sigur de comunicare între prestatorii de servicii de plată*”. Scopul acestui regulament este de a îmbunătăți securitatea plăților electronice și de a proteja utilizatorii de fraude, prin impunerea unor cerințe stricte de autentificare a clienților și asigurarea unor protocoale de comunicare sigure între PSP;

- Hotărârea nr.22/2024 „*Pentru modificarea Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 179/2019 privind aprobarea Regulamentului cu privire la sistemul automatizat de plăți interbancare, modificarea și abrogarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei*” prin care a fost stabilit cadrul normativ relevant implementării schemei de plăți instant în RM;

- Hotărârea nr. 188/2024 „*Cu privire la modificarea Hotărârii Comitetului executiv nr. 159/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile de acordare, suspendare și retragere a calității de participant la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare*” prin care a fost revizuită lista entităților care sunt în drept de a obține calitatea de participant la DCU, fiind stabilite și cerințele față de deschiderea conturilor de tip individual și a celor de tip omnibus pentru categorii distincte de clienți;

- Hotărârea nr.189/2024 „*Pentru aprobarea Regulamentului privind notificarea activităților prevăzute la art. 2 alin. (2) pct.11) lit. a) și b) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică*” prin care a fost transpus Ghidul UE referitor la excluderea privind rețelele limitate în temeiul PSD2 (Payment Services Directive), fiind detaliate cerințele de notificare a activităților conform prevederilor cadrului normativ primar;

- Hotărârea nr. 267/2024 „*Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la auditul prestatorilor de servicii de plată nebancari, modificarea și completarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei*”, prin care au fost stabilite cerințele și criteriile care urmează a fi întrunite de entitatea de audit pentru obținerea aprobării de către BNM, modul de retragere a aprobării entității de audit care realizează auditul activității de prestare a serviciilor de plată și/sau emitere a monedei electronice de către PSP nebancari, conform prevederilor art.30 alin. (11), alin.(5) și alin. (6) precum și art.91 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică;

- Hotărârea nr. 289/2024 „*Pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea infrastructurilor pieței financiare, schemelor, aranjamentelor și a instrumentelor de plată*”. Regulamentul acordă forță juridică principiilor de monitorizare internaționale preluate de către BNM, stabilind cerințe clare și detaliate aplicabile administratorilor infrastructurilor pieței financiare, autorităților de guvernanță a schemelor/ aranjamentelor de plată și participanților la acestea și PSP care pun în circulație sau acceptă instrumente de plată. Aceste cerințe vizează gestionarea tuturor riscurilor aferente: i) funcționării unei infrastructuri a pieței financiare/unei scheme/aranjament și ii) emiterii, punerii în circulație și acceptării instrumentelor de plată electronică.

1.2. Aderarea Republicii Moldova la zona SEPA

În cadrul proiectului de asistență tehnică Twinning: „Consolidarea supravegherii, guvernantei corporative și gestionării riscurilor în sectorul financiar”, implementat în Republica Moldova (RM) cu sprijinul Uniunii Europene, BNM a beneficiat de susținere în vederea alinierii legislației și a cadrului de reglementare la regulile SEPA (Zona Unică de Plăți în Euro), inclusiv de asistență pentru pregătirea dosarului de aderare la SEPA (care să demonstreze conformarea Republicii Moldova la criteriile de extindere a ariei geografice SEPA) în calitate de stat membru non-SEE (Spațiul Economic European). Solicitarea de aderare și dosarul complet au fost remise către autoritățile responsabile din cadrul UE (Consiliul European al Plăților) pe data de 30 ianuarie 2024.

Examinarea cererii și a dosarului privind aderarea Republicii Moldova la SEPA de către Consiliul European al Plăților (European Payments Council – EPC) a fost finalizată la începutul lunii august 2024, când BNM a fost informată despre concluzia pozitivă a EPC referitoare la conformarea Republicii Moldova la criteriile de aderare. Ulterior, conform procedurii EPC, a urmat obținerea unui aviz favorabil din partea Comisiei Europene, în speță a Direcției Generale pentru Stabilitate Financiară, Servicii Financiare și Uniunea Piețelor de Capital (DG FISMA) din cadrul Comisiei Europene, care e responsabilă de politica Uniunii Europene privind serviciile financiare.

Subsecvent, urmare a eforturilor depuse de către BNM în colaborare cu mai multe instituții naționale și internaționale, Republica Moldova a fost acceptată în SEPA pe data de 6 martie 2025.

În următoarea perioadă (până la 05 octombrie 2025), PSP din Republicii Moldova care au fost în mod individual acceptați de către EPC spre participare la schemele SEPA, vor efectua ajustările tehnice necesare pentru a asigura conectarea la infrastructura SEPA. De asemenea, BNM va supraveghea îndeaproape acest proces, oferind sprijin pentru o tranziție fără dificultăți.

Aderarea Republicii Moldova la zona SEPA reprezintă un pas strategic spre integrarea în sistemul financiar european, aducând beneficii semnificative pentru eficiența plăților și conectivitatea economică. Aceasta va facilita transferurile în euro la costuri reduse (plăți rapide, sigure și semnificativ mai accesibile în euro), va sprijini competitivitatea companiilor moldovenești prin eliminarea barierelor administrative și va atrage investiții străine prin integrarea Moldovei într-un ecosistem financiar modern, aliniat la standardele europene.

1.3. Lansarea sistemului de plăți instant „MIA”

În vederea implementării unui sistem de plăți instant, prevăzut în Conceptul privind dezvoltarea domeniului de plăți din Republica Moldova³, pe parcursul anului 2024, BNM a continuat realizarea etapelor din proiect.

Proiectul a fost dedicat implementării unui nou tip de plăți (**plăți instant**), fiind orientat spre dezvoltarea sistemului de plăți din Republica Moldova și modernizarea serviciilor de plată, pentru a oferi comunității financiare din țara noastră o infrastructură de plăți de o performanță potrivită așteptărilor și solicitărilor PSP, dar și instrumente de plată moderne, care să corespundă nevoilor consumatorilor individuali și celor corporativi.

Lansarea acestei soluții inovatoare – **MIA Plăți instant – creată de BNM**, a avut loc pe 12 martie 2024, fiind respectate termenele prevăzute în planul de proiect. Inițial, au fost operaționalizate funcționalități pentru persoane fizice (P2P⁴, RTP⁵), menite să îmbunătățească experiența financiară a consumatorilor și să răspundă cerințelor tot mai mari ale acestora pentru tranzacții mai rapide și mai eficiente. Simultan, a fost lansat în piață și brandul „MIA” (mia.bnm.md), care va îngloba toate serviciile de plată ce utilizează sistemul de plăți instant. Conform planului aprobat, ulterior după lansarea MIA, PSP cu sprijinul Băncii Naționale au extins spectrul de servicii de plăți instant, oferind clienților următoarele funcționalități:

1. *Funcționalitatea Me2Me⁶*, care permite transferuri instant între conturile de plată proprii deținute de persoane fizice, indiferent de instituția financiară la care sunt deschise aceste conturi;

2. *Plățile prin QR code/link pentru mediul de afaceri*, care permit cumpărătorilor să efectueze rapid plăți la casele de marcat, prin simpla scanare a codului QR cu telefonul mobil și confirmarea plății utilizând aplicația financiară.

3. *Plăți RTP către persoane juridice.*

Implementarea MIA Plăți Instant a revoluționat infrastructura de plăți retail din țară, oferind atât persoanelor fizice, cât și mediului de afaceri, o modalitate eficientă și accesibilă de a efectua plăți. Soluțiile de plată bazate pe sistemul MIA pot fi integrate de toți antreprenorii din țară, oferind metode alternative de acceptare electronică a plăților, indiferent de instituția financiară la care se deservește comerciantul. Datorită noilor funcționalități MIA, dedicate mediului de afaceri, antreprenorii pot accepta plăți prin cod QR la punctele de vânzare, pot integra butonul de plată MIA în magazinele online pe care le gestionează, fie oferi efectuarea plăților prin link atunci când produsele sunt procurate/livrate la distanță.

³ <https://www.bnm.md/ro/content/extras-din-conceptul-privind-dezvoltarea-domeniului-de-plati-din-republica-moldova>

⁴ P2P – transferuri inițiate de către participanți în numele clienților persoane fizice în adresa altor clienți persoane fizice.

⁵ RTP (Request To Pay) – serviciu de mesagerie care permite beneficiarului plății prin intermediul prestatorului său de servicii de plată să solicite inițierea unui ordin de plată în lei moldovenești de la un plătitor.

⁶ Me2Me - serviciul Me2Me oferă posibilitatea de a transfera mijloace financiare între conturile proprii deschise la diferite instituții financiare, cu condiția să fie înrolate cel puțin o dată în sistemul Mia Plăți Instant.

Măsurile vizate consolidează sistemul de plăți din Republica Moldova, îmbunătățesc administrarea riscurilor operaționale și de lichiditate și facilitează implementarea unor noi instrumente de plată. De asemenea, sunt create premise pentru dezvoltarea eficientă a plăților inovative, inclusiv ale celor mobile, cu decontarea finală imediată și posibilitatea reutilizării imediate a mijloacelor bănești primite. Ca urmare, circuitul fluxurilor economice va deveni mai facil, sectorul plăților inovative va avea o capacitate mai bună de atragere a investițiilor și va crește viteza de circulație a banilor în economie. Acestea vor aduce beneficii la mai multe niveluri - prestatorilor de servicii de plată și consumatorilor finali (persoane fizice), de asemenea, operatorilor economici și autorităților.

Capitolul 2. Monitorizarea infrastructurilor pieței financiare din Republica Moldova

Infrastructurile pieței financiare (IPF) dețin un rol important în vederea asigurării stabilității sistemului financiar. Serviciile furnizate de către IPF sunt foarte importante, întrucât orice defecțiune a acestora poate afecta implementarea politicii monetare, precum și încrederea publicului în efectuarea plăților fără numerar. Ținând cont de rolul lor central în cadrul unei economii, IPF se supun unor practici riguroase de gestiune a riscurilor și trebuie să fie rezistente la stres.

Respectiv, BNM monitorizează IPF și instrumentele de plată în scopul promovării funcționării sigure și eficiente a acestora și pentru a evita riscul sistemic, de asemenea, supraveghează activitatea de prestare a serviciilor de plată și de emitere a monedei electronice, conform mandatului legal stipulat la art. 5 alin. (1) lit. f) și m) din *Legea nr. 548/1995* și la art. 93 alin. 2 din *Legea nr. 114/2012*.

Această atribuție este realizată în corespundere cu cele mai bune practici internaționale, precum și cu recomandările, principiile, standardele din acest domeniu emise de Banca Reglementelor Internaționale, Banca Centrală Europeană, Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială etc.

Figura 2. Lista sistemelor și componentelor sistemelor de plăți și decontări din Republica Moldova supuse monitorizării de către BNM la finele anului 2024

1. Sistemele de plăți și decontări

- Sistemul automatizat de plăți interne (SAPI)

2. Sistemele de decontări ale valorilor mobiliare

- Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare (SDCU)

3. Instrumentele de plată

- Cardurile de plată
- Transferurile de credit
- Debitările directe

4. Instrumente de plată electronice cu acces la distanță (IPAD)

În baza informației obținute în cadrul monitorizării zilnice/lunare/trimestriale, Banca Națională efectuează evaluarea periodică a conformării sistemelor de plăți și decontări la cerințele expuse în actele normative în vigoare și la standardele internaționale aplicabile.

Standardele internaționale care se aplică la evaluarea periodică a SAPI (și evaluarea ulterioară a DCU) sunt *Principiile aferente infrastructurilor pieței financiare*⁷, emise de Banca Reglementărilor Internaționale (BIS) și Organizația Internațională a Comisiilor Valorilor Mobiliare (IOSCO).

⁷ <https://www.bis.org/cpmi/publ/d101a.pdf>

La exercitarea funcției de monitorizare a instrumentelor de plată fără numerar și a instrumentelor de plată electronice cu acces la distanță (IPAD), Banca Națională a Moldovei efectuează următoarele:

- ①| **Colectează date** privind siguranța și eficiența utilizării instrumentelor de plată fără numerar și a IPAD. Datele folosite în scopul monitorizării sunt din rapoartele prezentate de către PSP, din informațiile obținute din cadrul paginilor web oficiale ale PSP din Republica Moldova ce oferă servicii aferente IPAD și din cadrul inspecțiilor pe teren;
- ②| **Monitorizează apariția noilor tehnologii în domeniu.** Evoluțiile înregistrate în domeniul tehnologiilor informaționale influențează în mod direct caracteristicile serviciilor de plată și, implicit, nivelul de siguranță și eficiență a instrumentelor de plată fără numerar, a IPAD. Valorificarea acestor evoluții presupune consolidarea supravegherii și adaptarea continuă la riscurile generate de apariția noilor metode de plată;
- ③| **Analizează și determină indicatorii de eficiență și siguranță** privind instrumentele de plată, în baza informației și a datelor obținute atât de la PSP, cât și ca urmare a cercetărilor proprii în vederea identificării situației actuale și a evoluțiilor recente în utilizarea instrumentelor de plată fără numerar/IPAD, precum și a măsurilor ce pot fi întreprinse pentru îmbunătățirea valorii indicatorilor menționați;
- ④| **Întreprinde măsurile relevante.** În cazul constatării abaterilor la indicatorii aferenți siguranței și eficienței instrumentelor de plată/IPAD, Banca Națională intervine prin ajustarea cadrului normativ, formularea de recomandări sau întreprinderea altor măsuri potrivite pentru sporirea solidității acestora.

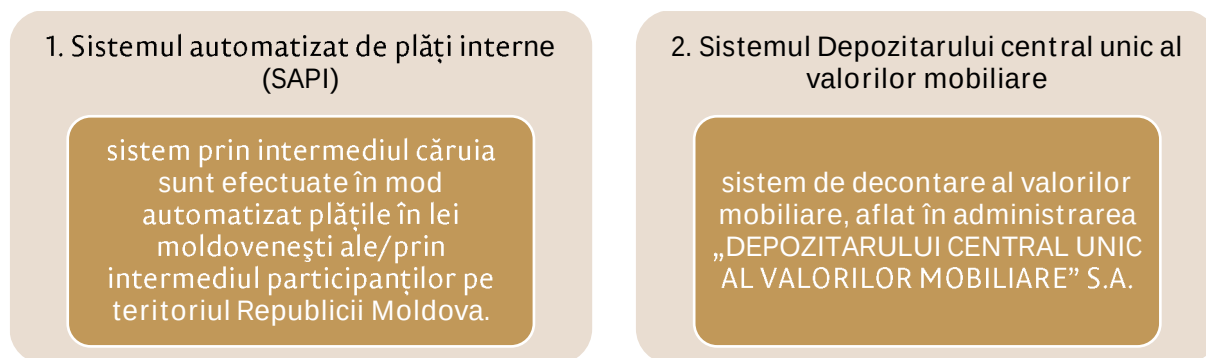
În ceea ce privește evaluarea periodică a pieței serviciilor de remitere de bani, aceasta este efectuată în baza *Principiilor generale pentru serviciile de remiteri internaționale*⁸, emise în anul 2007 de Banca Reglementelor Internaționale și Banca Mondială.

⁸ <https://www.bis.org/cpmi/publ/d76.pdf>

Capitolul 3. Sistemele de plăți și decontări de importanță sistemică

Sistemele, în funcționarea cărora o întrerupere ar putea periclita siguranța și stabilitatea sistemului de plăți și/sau a piețelor financiare, sunt considerate a fi de importanță sistemică. Dintre sistemele ce sunt monitorizate de BNM, conform atribuțiilor sale, au fost desemnate prin HCE al BNM nr. 142 din 2 iunie 2017 două sisteme de importanță sistemică.

Figura 3. Sistemele de importanță sistemică monitorizate de BNM

3.1. Sistemul automatizat de plăți interne

SAPI este operațional din anul 2006 și este administrat de Banca Națională a Moldovei. SAPI este compus din sistemul de decontare pe bază brută în timp real (sistemul DBTR), sistemul de compensare cu decontare pe bază netă (sistemul CDN) și sistemul de plăți instant (sistemul Instant). Sistemul DBTR este destinat prelucrării plăților urgente și de mare valoare, sistemul CDN este destinat procesării plăților de mică valoare și sistemul Instant este destinat procesării imediate/instant a plăților de mică valoare. În calitate de administrator al SAPI, pe parcursul anului 2024, BNM a monitorizat încontinuu activitatea participanților la sistem și a testat capacitatea acestora de a reacționa în situații de incident. În urma aplicării măsurilor menționate, s-a constatat că participanții au activat în mod corespunzător, fără a induce riscuri în sistem și dispun de capacitățile necesare de a acționa prompt și eficient în astfel de situații.

La sfârșitul anului 2024, în SAPI erau înregistrați 22 participanți:

- Banca Națională a Moldovei;
- 11 bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei;
- 5 prestatori de servicii de plată nebancari;
- Centrul de casă și decontări din or. Tiraspol;
- Trezoreria de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor, inclusiv în calitate de participant mandatat;
- Depozitarul central unic al valorilor mobiliare;
- Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar.

În anul 2024, prin intermediul SAPI, a fost procesat un volum total de 18,8 mil. tranzacții în valoare de 1 635,4 mld. lei, majorându-se ca număr (27,0 la sută) și micșorându-se ca valoare

(4,6 la sută) comparativ cu anul 2023. Volumul mediu zilnic⁹ al operațiunilor a constituit 72,7 mii de tranzacții în valoare de 6,5 miliarde lei.

Implementarea MIA Plăți Instant a revoluționat infrastructura financiară a Moldovei, oferind atât persoanelor fizice, cât și mediului de afaceri, o modalitate eficientă și accesibilă de a efectua plăți. De la lansarea în martie 2024 și până pe 31 decembrie 2024, prin sistemul instant au fost procesate un volum de 3,2 milioane de tranzacții în valoare de 3,15 miliarde lei. Această adopție rapidă și volumele semnificative de tranzacții reflectă un nivel ridicat de încredere și satisfacție din partea utilizatorilor și succesul, dar și relevanța acestui sistem în contextul economiei digitale moderne.

Tabelul 1. Tranzacții procesate prin intermediul SAPI

Plăți anul 2024	Număr	Valoare
DBTR	1 063 920	1 357 828 338 065
<i>Retail*</i>	1 048 412	357 160 722 542
<i>Non-retail*</i>	15 508	1 000 667 615 524
CDN	14 582 316	274 444 413 220
INSTANT	3 208 680	3 154 429 017
Total plăți	18 854 916	1 635 427 180 302
Medii zilnice		
DBTR	4,2 mii	5,4 mld.
<i>Retail</i>	4,1 mii	1,4 mld.
<i>Non-retail</i>	0,06 mii	4,0 mld.
CDN	57,6 mii	1,1 mld.
INSTANT	10,8 mii	10,7 mil.
Valoarea medie a tranzacției		
DBTR	1,3 mil.	
<i>Retail</i>	340,7 mii	
<i>Non-retail</i>	64,5 mil.	
CDN	18,8 mii	
INSTANT	983	

**tranzacții retail* - transferuri inițiate de către participanți în numele clienților (transferuri ordinare, transferuri aferente plăților bugetare, percepere incontestabilă care se referă/nu se referă la bugetul public național, debitare directă aferentă serviciilor guvernamentale, alte transferuri);

**tranzacții non-retail* - transferuri inițiate de către participanți în nume și pe cont propriu (operațiuni de eliberare a numerarului, operațiuni cu valori mobiliare pe piața secundară, operațiuni cu valori mobiliare și de politică monetară, transferuri de credit ordinare, transferuri privind depozitele "overnight", alte transferuri)

Transferurile inițiate de către participanți în numele clienților au constituit în anul de referință 99,9 la sută din numărul plăților efectuate prin SAPI și 38,7 la sută din valoarea totală a transferurilor efectuate (61,3 la sută din valoarea operațiunilor fiind, preponderent, operațiuni efectuate de către participanți în nume și pe cont propriu).

⁹ În anul 2024 au fost 253 zile operaționale (pentru sistemele CDN și DBTR) și 295 zile operaționale (pentru sistemul Instant).

Diagrama 1. Numărul documentelor de plată inițiate de către participanți în numele clienților, 2022-2024

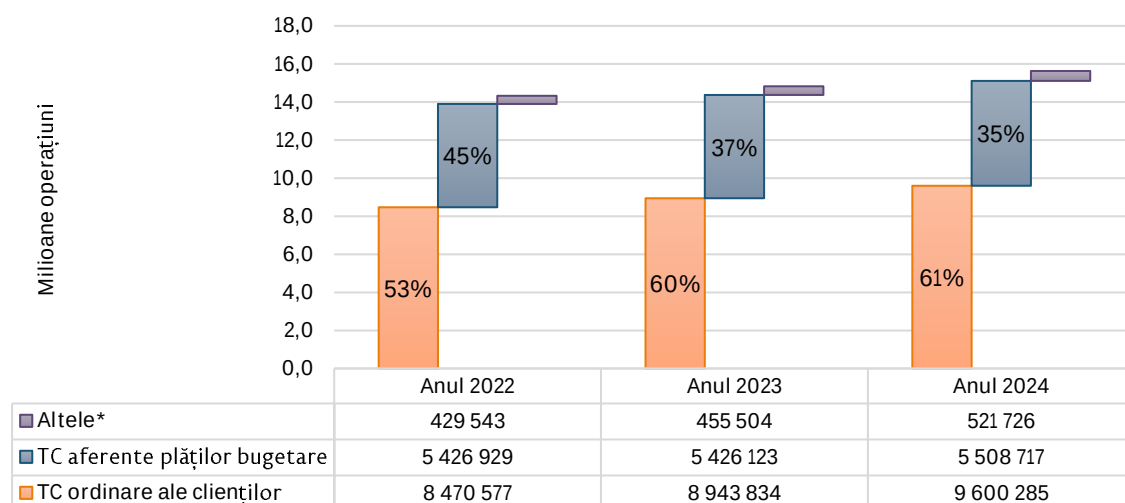
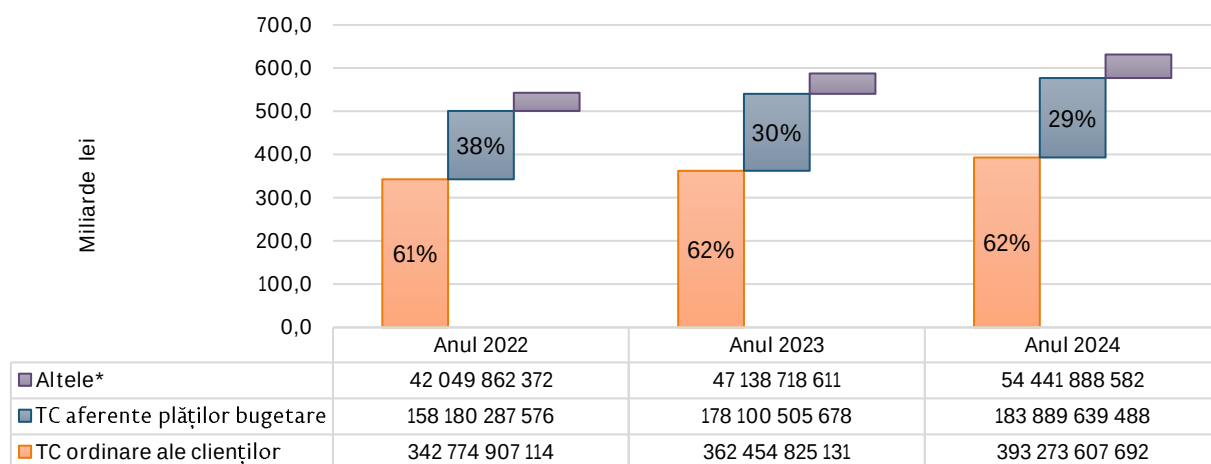

Diagrama 2. Valoarea documentelor de plată inițiate de către participanți în numele clienților, 2022-2024

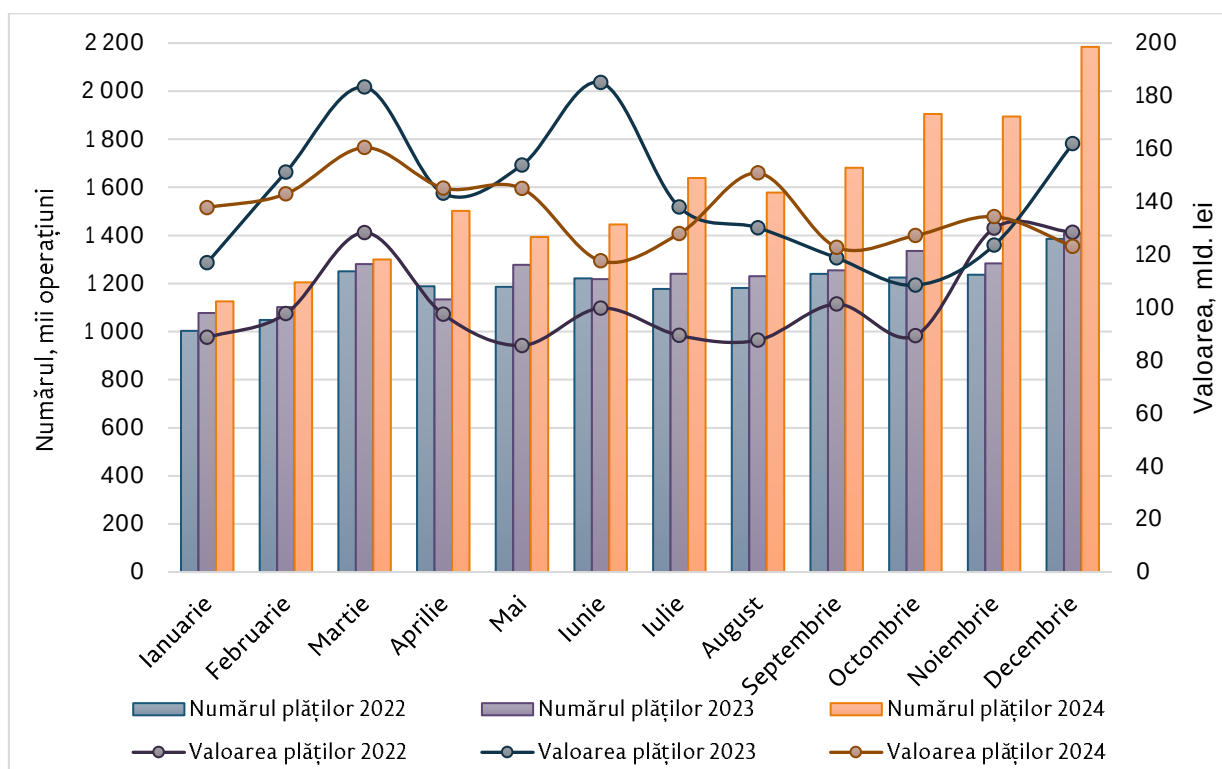

Notă: Datele includ și transferurile inițiate de BNM și DCU

*Altele - restituirea sumei în mod eronat, achitarea serviciilor prestate de BNM în cadrul SAPI, perceperea incontestabilă (care nu se referă la plățile în bugetul public național), perceperea incontestabilă (care se referă la plățile în bugetul public național), transferuri programate, debitarea directă aferentă Serviciului Guvernamental de Plăți Electronice).

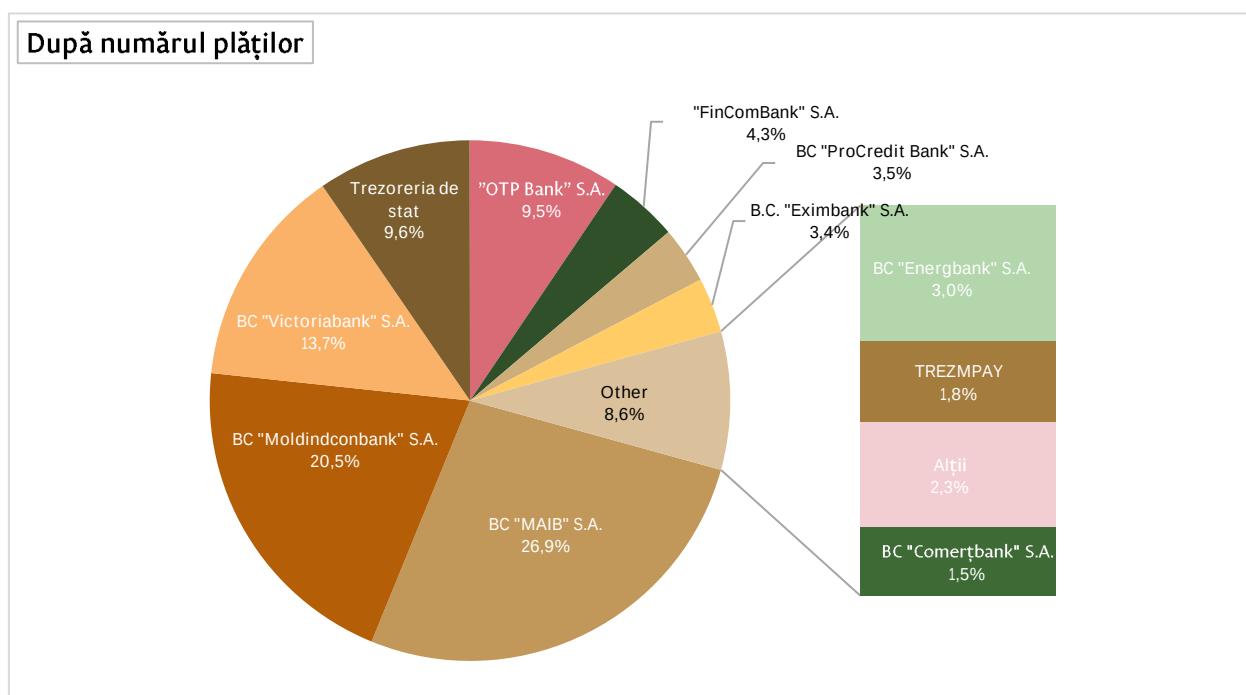
Din diagramele prezentate mai sus se constată că numărul transferurilor de credit ordinare ale clienților crește de la an la an comparativ cu transferurile de credit aferente plăților bugetare, ceea ce reprezintă o tendință pozitivă, reflectând intensitatea afacerilor dintre agenții economici.

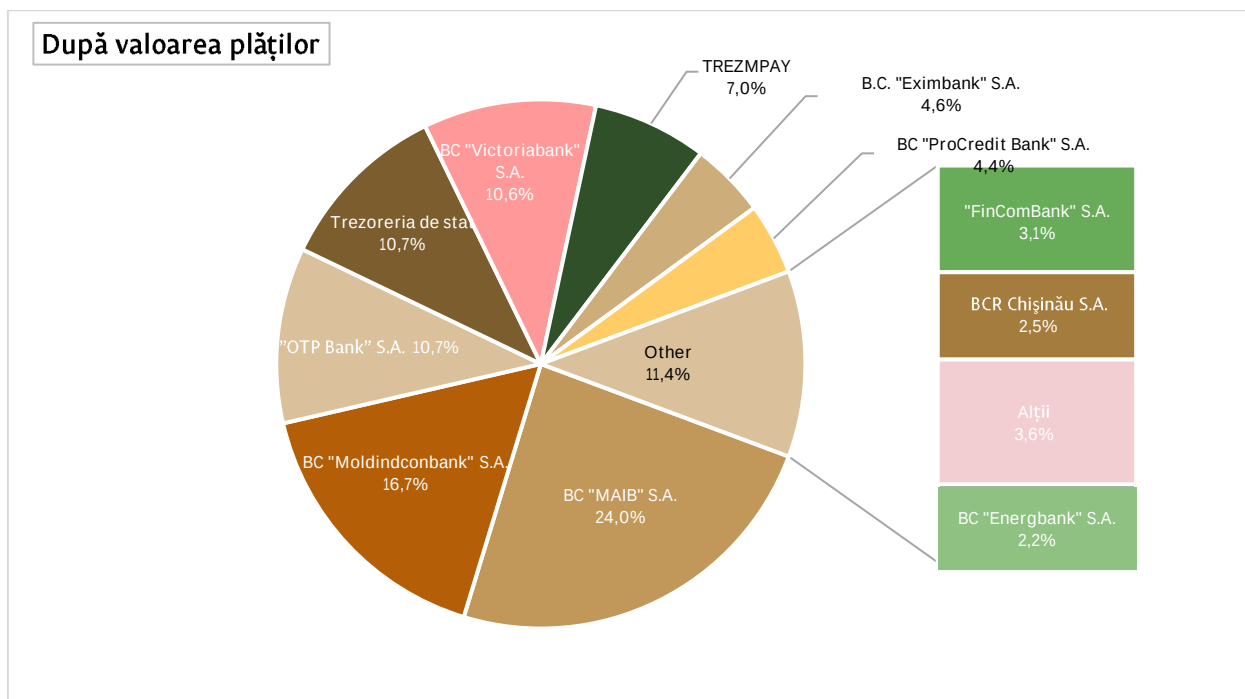
Diagrama 3. Numărul și valoarea plăților procesate lunar prin intermediul SAPI, 2022-2024

Ținând cont de datele reprezentate în diagrama 3, se constată că, în anul 2024, numărul plăților procesate în SAPI a înregistrat o majorare semnificativă comparativ cu lunile similare ale anului precedent, urmare a lansării sistemului instant în luna martie, prin care s-a procesat un volum în număr de 3,2 mil. tranzacții.

Diagrama 4. Ponderea participanților în SAPI conform documentelor inițiate în numele clienților, anul 2024

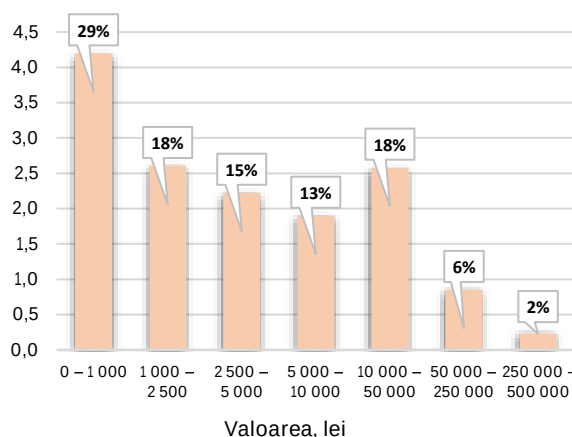

Notă: Datele nu includ transferurile inițiate de BNM și DCU

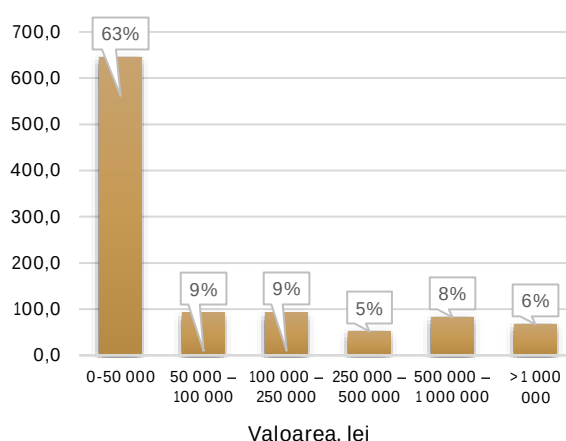
Rata de concentrare (calculată ca sumă a celor mai mari cinci cote individuale de participare din perspectiva ordinelor de plată decontate) a constituit 80,2 la sută ca număr de plăți decontate și 72,7 la sută ca valoare.

Diagrama 5. Distribuția numărului de plăți în SAPI (CDN și DBTR), în funcție de valoarea tranzacției, anul 2024

Sistemul CDN (milioane tranzacții)

Sistemul DBTR (mii tranzacții)

Pe parcursul anului 2024, disponibilitatea medie a sistemului pentru participanți a constituit **99,9 la sută**, ceea ce indică o disciplină adecvată a decontărilor și reflectă posibilitatea participanților de a utiliza SAPI, fără discontinuități sau incidente, pe durata programului de funcționare a acestuia.

3.2. Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare

Sistemul DCU este operațional din 31 iulie 2018 și este administrat de către Depozitarul central unic al valorilor mobiliare.

La finele anului 2024, în sistemul DCU erau înregistrați 19 **participanți**, dintre care:

-
- **Banca Națională a Moldovei;**
 - **11 bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei;**
 - Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar;
 - **Ministerul Finanțelor;**
 - **5 societăți de investiții nebankare.**
-

Totodată, la sfârșitul anului 2024 în sistemul DCU erau înregistrați 201 **emitenți**:

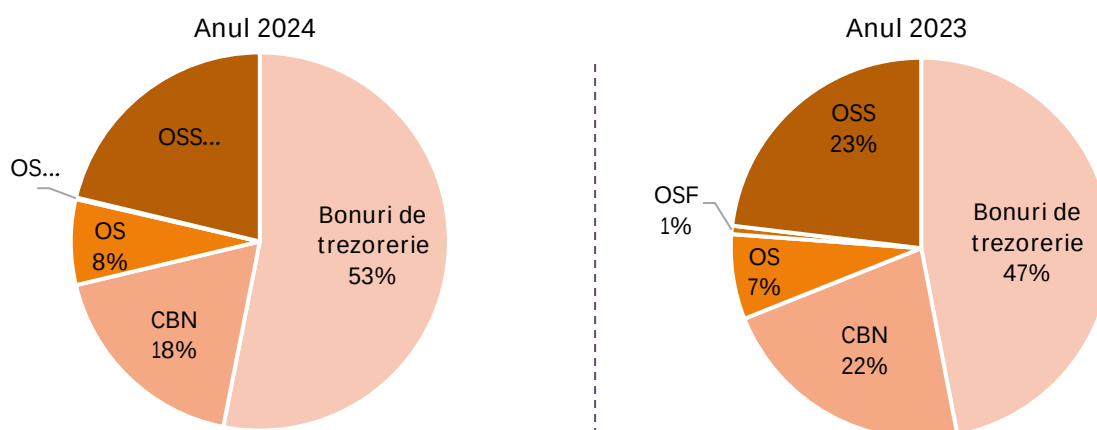
-
- **Banca Națională a Moldovei;**
 - **Ministerul Finanțelor;**
 - **3 autorități ale administrației publice locale;**
 - **196 societăți pe acțiuni.**
-

Servicii de înregistrare a valorilor mobiliare prestate de DCU

La finele anului 2024, în sistemul DCU erau înregistrate 449,4 mil. valori mobiliare de tip VMS și CBN la valoarea nominală de 53,7 mld. lei. Din punct de vedere al valorii instrumentelor **înregistrate de tip VMS și CBN**, structura este următoarea:

- *53 la sută* (28,5 mld. lei) - bonuri de trezorerie;
- *21 la sută* (11,4 mld. lei) - obligațiuni de stat (OSS);
- *18 la sută* (9,8 mld. lei) - CBN;
- *7 la sută* (3,9 mld. lei) - obligațiuni de stat cu rată fixă a dobânzii (OS);
- *0,1 la sută* (72,0 mil. lei) - obligațiuni de stat cu rată flotanta a dobânzii (OSF).

Diagrama 6. Structura instrumentelor înregistrate în sistemul DCU de tip VMS și CBN, în funcție de valoarea nominală

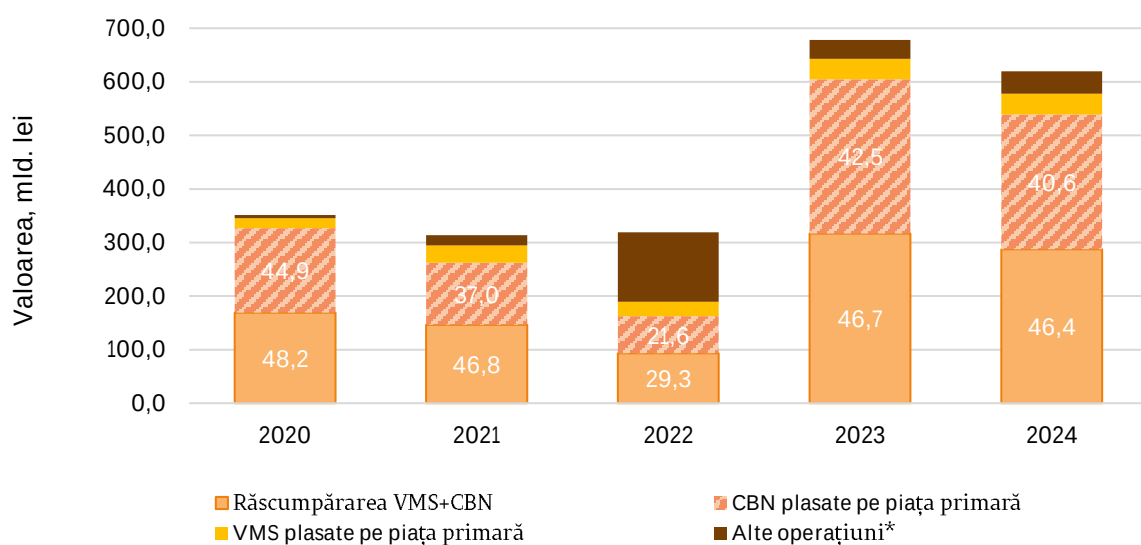

Totodată, la finele anului 2024, în sistemul DCU erau înregistrate 1 039,4 mil. valori mobiliare corporative (VMC), dintre care 1 036,9 mil. acțiuni ordinare, 2,3 mil. acțiuni preferențiale, 70,0 mii obligațiuni municipale și 41,2 mii obligațiuni corporative. Valoarea totală a VMC a constituit pentru perioada de referință 18,6 mld. lei, dintre care 95,2 la sută din valoarea totală a VMC reprezentau acțiunile ordinare.

Servicii de decontare

Pe parcursul anului 2024, în sistemul DCU au fost decontate 7 086 ordine de transfer în valoare de 618,4 mld. lei. Cea mai semnificativă pondere în valoarea operațiunilor decontate o dețin VMS și CBN plasate pe piața primară, precum și răscumpărările acestora. Structura detaliată a operațiunilor este redată în diagrama de mai jos.

Diagrama 7. Structura valorii operațiunilor decontate prin sistemul DCU

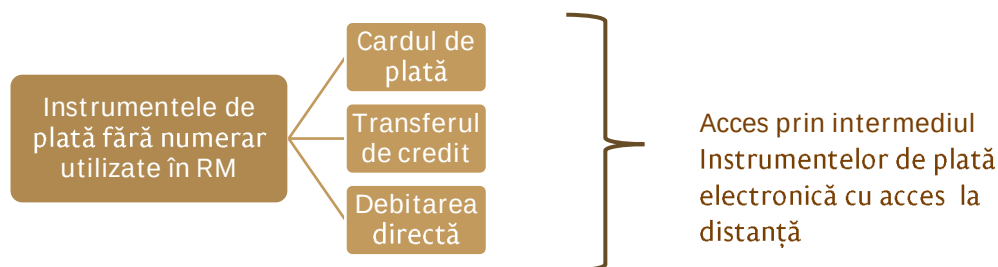
*Credite overnight, plata cupoanelor la OS, operațiuni repo, vânzări/cumpărări definitive pe piața secundară, rezervarea/eliberarea VMS în/din contul ILF (intraday liquidity facility), operațiuni de blocare și deblocare a VM, tranzacții BVM, tranzacții OTC (efectuate de DCU și de brokeri).

Sursa: DCU

În anul 2024, s-a observat tendința de descreștere a valorii operațiunilor decontate în sistemul DCU aferente răscumpărării VMS și CBN și plasării pe piața primară a CBN comparativ cu anul precedent.

Pe parcursul anului 2024, în sistemul DCU nu au fost înregistrate incidente, ceea ce arată continuitatea optimă a funcționării sistemului.

Capitolul 4. Instrumentele de plată

4.1. Cardurile de plată

Tabelul 2. Tendințele generale ale pieței cardurilor de plată emise în Republica Moldova, în funcție de principalele caracteristici

Denumirea articolului	Anul 2024		Anul 2023		Evoluția în dinamică 2024 / 2023	
	număr, unit.	structura, %	număr, unit.	structura, %	%	
Numărul de carduri aflate în circulație la sfârșitul perioadei analizate - total	3 754 007	100%	3 292 564	100%	▲	14,0%
<i>a) emise în cadrul sistemului:</i>						
card emis sub mărcile SPCP "Visa International"	1 661 422	44,3%	1 476 963	44,9%	▲	12,5%
card emis sub mărcile SPCP "MasterCard WorldWide"	2 090 249	55,7%	1 813 337	55,1%	▲	15,3%
card emis sub mărcile SPCP „American Express”	2 336	0,1%	2 264	0,1%	▲	3,2%
<i>b) după proveniența mijloacelor:</i>						
card de debit	3 718 697	99,1%	3 259 549	99,0%	▲	14,1%
card de credit	35 310	0,9%	33 015	1,0%	▲	7,0%
<i>c) pe caracteristica „condițiile emiterii”</i>						
card personalizat, emis în baza proiectelor salariale	1 294 185	34,5%	1 140 075	34,6%	▲	13,5%
card personalizat, emis în baza proiectelor sociale	562 370	15,0%	517 658	15,7%	▲	8,6%
card personalizat, emis în condiții generale	1 723 465	45,9%	1 352 223	41,1%	▲	27,5%
card personificat*	173 987	4,6%	282 608	8,6%	▼	-38,4%
card preplătit	0	0,0%	0	0,0%		0,0%
<i>d) pe tipul soluției tehnice</i>						
card de proximitate (contactless)	3 668 673	97,7%	3 237 726	98,3%	▲	13,3%
card hibrid	50	0,001%	15 849	0,5%	▼	-99,7%
card cu bandă magnetică	3	0,0001%	3	0,0%	▲	0,0%
card virtual	85 281	2,3%	38 986	1,2%	▲	118,7%
<i>e) după tipul deținătorului</i>						
card personal	3 587 877	95,6%	3 138 090	95,3%	▲	14,3%
card business	166 130	4,4%	154 474	4,7%	▲	7,5%
<i>f) după gradul de utilizare</i>						
card activ **	2 204 886	58,7%	1 959 212	59,5%	▲	12,5%
inclusiv: salarial	883 782	68,3%	791 293	69,4%	▲	11,7%
inclusiv: social	434 405	77,2%	410 027	79,2%	▲	5,9%
inclusiv: general	814 472	47,3%	625 968	46,3%	▲	30,1%
inclusiv: personificat	72 227	41,5%	131 924	46,7%	▼	-45,3%
card inactiv	1 549 121	41,3%	1 333 352	40,5%	▲	16,2%

* card personificat - card de plată care este atașat la un cont de plăți și pe care nu este tipărită/embosată informația despre deținător.

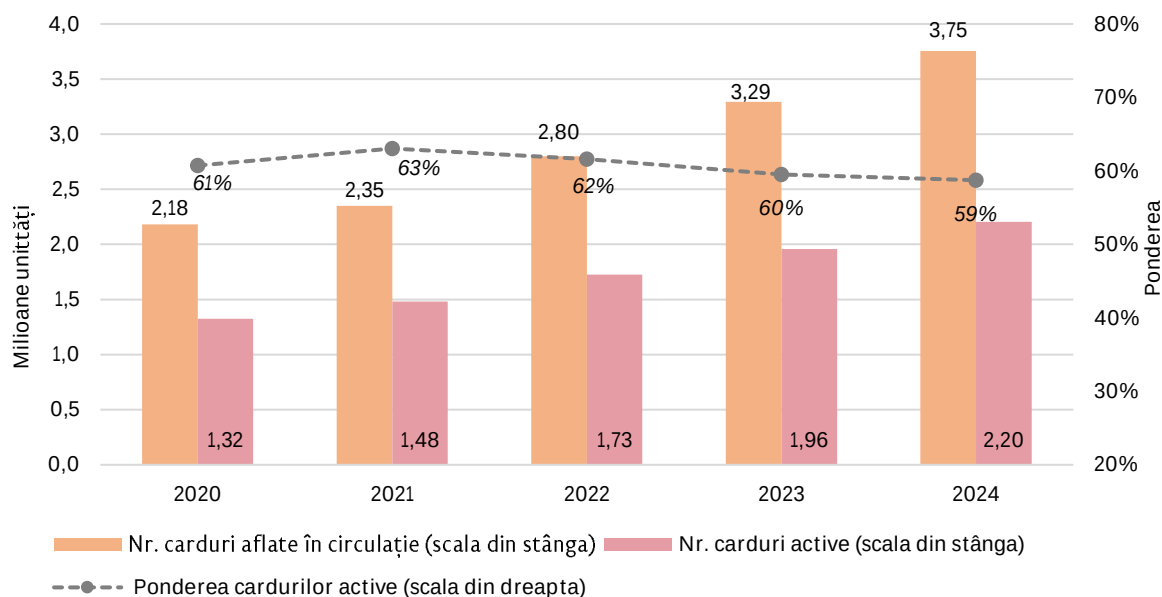
** card activ - card de plată prin care s-a efectuat, cel puțin, o operațiune financiară pe parcursul unui trimestru.

La sfârșitul anului 2024, numărul cardurilor aflate în circulație, emise de prestatorii de servicii de plată din țară, a constituit 3,75 mil. unități. După soluția tehnică, cardurile de proximitate au constituit 96,0 la sută din numărul total al cardurilor emise pe parcursul anului 2024 și 97,7 la sută din ponderea totală a cardurilor aflate în circulație.

În ultimii cinci ani, numărul cardurilor de proximitate a înregistrat o creștere de aproximativ 2,5 ori, ceea ce a dus la înlocuirea graduală a cardurilor hibride. Acestea din urmă, la rândul lor, înlocuiseră anterior cardurile cu bandă magnetică. Tranziția de la cardurile cu bandă magnetică spre celea hibride și ulterior către carduri de proximitate face parte dintr-un proces global de digitalizare.

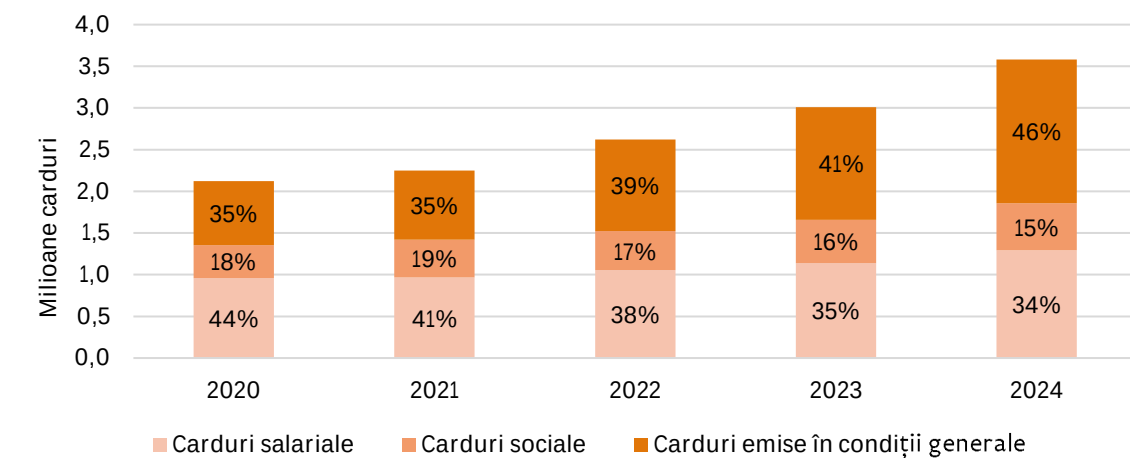
O tendință semnificativă de creștere pe parcursul anului 2024 a fost înregistrată de cardurile virtuale, care continuă să devină o opțiune tot mai populară atât pentru plățile online, cât și pentru tranzacțiile contactless la terminale fizice, prin înrolarea lor în portofele electronice. Evoluția de 118,7% a cardurilor virtuale se datorează atât noilor tehnologii de plată, cât și preferințelor tot mai pronunțate ale consumatorilor pentru soluții financiare rapide și sigure.

Diagrama 8. Numărul cardurilor de plată aflate în circulație, 2020-2024

Sursa: PSP raportori

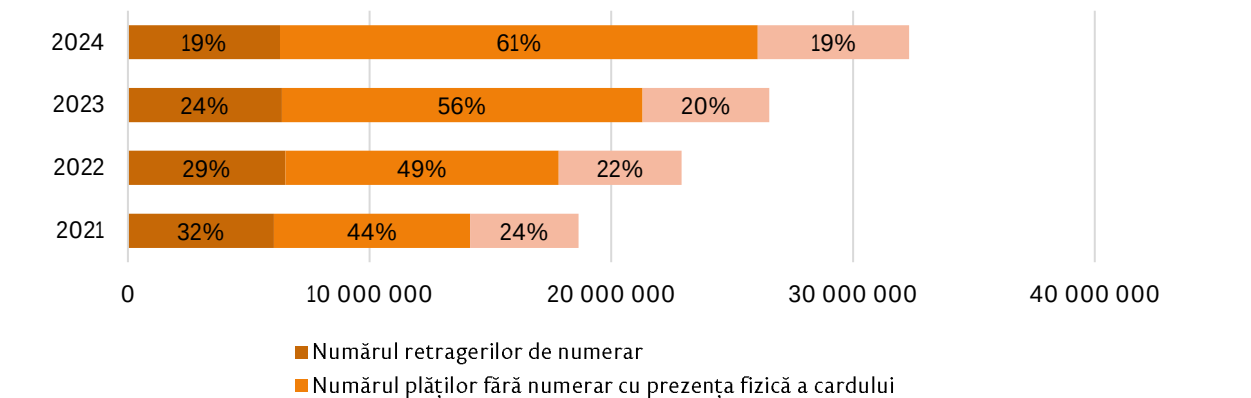
Diagrama 9. Evoluția numărului cardurilor de plată aflate în circulație, în funcție de condițiile emiterii, 2020-2024¹⁰

Sursa: PSP raportori

Cardurile sociale sunt categoria cu cea mai mică pondere în totalul cardurilor aflate în circulație, dar se remarcă prin cea mai înaltă rată a cardurilor active (77,2 la sută din totalul cardurilor sociale aflate în circulație). Dacă, inițial, cardurile sociale erau percepute de utilizatori ca un instrument de retragere a numerarului provenit din transferuri ale prestațiilor sociale, în prezent, se conturează o tendință tot mai mare de utilizare a cardurilor sociale pentru plăți fără numerar. Ponderea plăților fără numerar (PFN) în numărul total al operațiunilor efectuate cu cardurile sociale a crescut progresiv în doar 4 ani de la 61,4 la sută în anul 2020 la 80,5 la sută în anul 2024, apropiindu-se astfel de ponderea generală a PFN de 89,0 la sută.

Diagrama 10. Evoluția numărului operațiunilor efectuate cu cardurile sociale aflate în circulație, 2021-2024

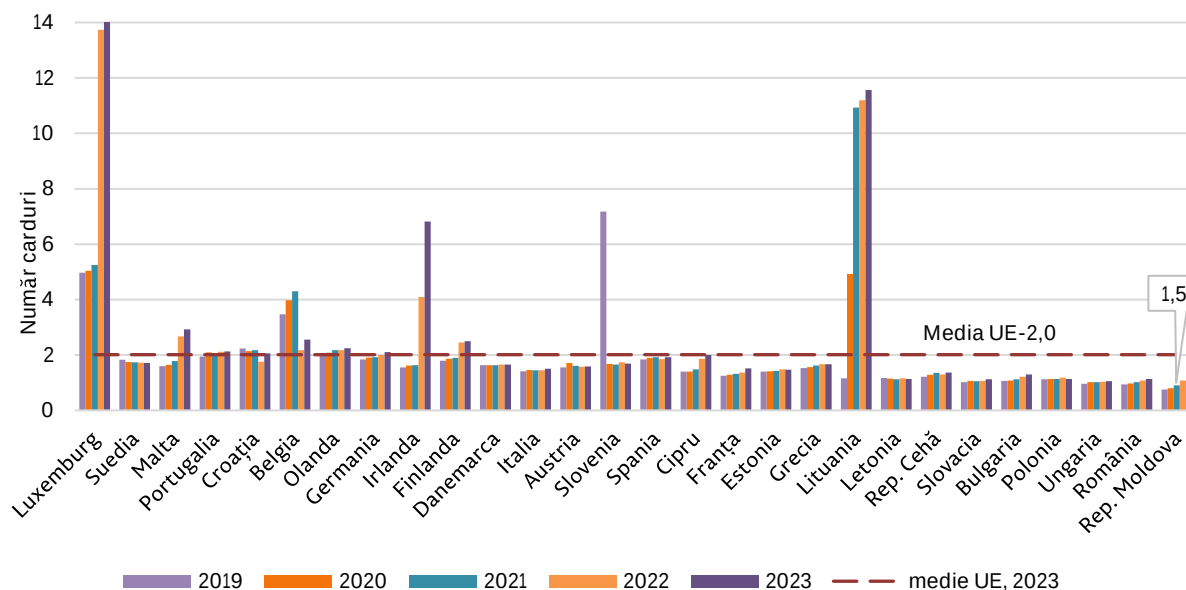

Sursa: PSP raportori

¹⁰ Diagrama nu conține informația cu privire la cardurile personificate, care constituiau 5 la sută din numărul total de carduri aflate în circulație în anul 2024

În anul 2024, din numărul total al operațiunilor efectuate cu cardurile sociale, 19 la sută au constituit operațiuni de retrageri de numerar, iar sub aspect valoric acestea au reprezentat 68,6 la sută din totalul operațiunilor efectuate. În timp ce numărul retragerilor de numerar este în scădere pe parcursul ultimilor patru ani, numărul plăților fără numerar înregistrează o continuă majorare, astfel utilizatorii cardurilor sociale optează tot mai mult pentru plățile fără numerar, ceea ce denotă o creștere a incluziunii financiare a acestei categorii de utilizatori.

Diagrama 11. Numărul cardurilor de plată per capita în Republica Moldova și UE

Indicatorul saturației cardurilor de plată din Republica Moldova a atins nivelul de 1,5 la finele anului 2024, ceea ce denotă statistic că fiecare locuitor al Republicii Moldova deține, cel puțin, un card de plată. Acest indicator reflectă o aliniere treptată la media Uniunii Europene, care în 2023 era de 2,0 carduri per capita.

Operațiunile efectuate cu cardurile emise de prestatorii de servicii de plată din Republica Moldova, precum și operațiunile efectuate în țară cu carduri emise de prestatorii de servicii de plată din străinătate

Tabelul 3. Numărul operațiunilor efectuate prin intermediul cardurilor de plată

	Denumire articol		Anul 2024		Anul 2023		Evoluția (2024 / 2023)	
			număr	%	număr	%	%	
Operațiuni efectuate cu carduri emise în RM	plăți fără numerar	Total plăți fără numerar	246 009 746	89,0%	183 021 769	85,5%	▲	34,4%
		card de debit	241 644 449	98,2%	179 305 350	98,0%	▲	34,8%
		card de credit	4 365 297	1,8%	3 716 419	2,0%	▲	17,5%
		Visa	110 994 688	45,1%	84 915 700	46,4%	▲	30,7%
		MasterCard	134 998 695	54,9%	98 091 812	53,6%	▲	37,6%
		American Express	16 363	0,0%	14 257	0,0%	▲	14,8%
		în rețeaua proprie a băncilor (on-us)	92 320 964	37,5%	65 012 022	35,5%	▲	42,0%
		în rețeaua altor bănci din RM	116 747 953	47,5%	91 132 796	49,8%	▲	28,1%
		în străinătate	36 940 829	15,0%	26 876 951	14,7%	▲	37,4%
		cu prezența fizică a cardului	189 808 506	77,2%	139 474 095	76,2%	▲	36,1%
		fără prezența fizică a cardului: platforme de comerț electronic (e-commerce)	28 074 815	11,4%	18 730 518	10,2%	▲	49,9%
		fără prezența fizică a cardului: instrumente de plată electronică cu acces la distanță	26 398 973	10,7%	23 304 162	12,7%	▲	13,3%
		alte*	1 727 452	0,7%	1 512 994	0,8%	▲	14,2%
		retrageri de numerar	Total retrageri de numerar	30 312 745	11,0%	30 967 058	14,5%	▼
	card de debit		30 075 574	99,2%	30 664 824	99,0%	▼	-1,9%
	card de credit		237 171	0,8%	302 234	1,0%	▼	-21,5%
	Visa		16 137 756	53,2%	15 843 425	51,2%	▲	1,9%
	MasterCard		14 173 747	46,8%	15 121 948	48,8%	▼	-6,3%
	American Express		1 242	0,0%	1 685	0,0%	▼	-26,3%
	în rețeaua proprie a băncilor (on-us)		28 049 104	92,5%	28 593 317	92,3%	▼	-1,9%
	în rețeaua altor bănci din RM		2 009 980	6,6%	2 118 413	6,8%	▼	-5,1%
	în străinătate	253 661	0,8%	255 328	0,8%	▼	-0,7%	
	Total număr de operațiuni		276 322 491	100%	213 988 827	100%	▲	29,1%
Operațiuni efectuate în RM cu carduri emise în străinătate	plăți fără numerar	Total plăți fără numerar	25 085 990	90,8%	18 262 388	87,2%	▲	37,4%
		Visa	13 381 296	53,3%	9 649 407	52,8%	▲	38,7%
		MasterCard	11 683 364	46,6%	8 596 310	47,1%	▲	35,9%
		American Express	21 330	0,1%	16 671	0,1%	▲	27,9%
		cu prezența fizică a cardului	22 776 222	90,8%	16 547 158	90,6%	▲	37,6%
		fără prezența fizică a cardului	2 309 768	9,2%	1 715 230	9,4%	▲	34,7%
	retrageri de numerar	Total retrageri de numerar	2 552 479	9,2%	2 673 592	12,8%	▼	-4,5%
		Visa	1 348 475	52,8%	1 388 771	51,9%	▼	-2,9%
		MasterCard	1 203 392	47,1%	1 284 319	48,0%	▼	-6,3%
		American Express	612	0,02%	502	0,0%	▲	21,9%
	Total număr de operațiuni		27 638 469	100%	20 935 980	100%	▲	32,0%

*Poștă/ email/ telefon (MO/TO)/ key entry sau la ghișeul băncii

Tabelul 4. Valoarea operațiunilor efectuate prin intermediul cardurilor de plată

		Denumire articol	Anul 2024		Anul 2023		Evoluția (2024 / 2023)	
			lei	%	lei	%	%	
Operațiuni efectuate cu carduri emise în RM	plăți fără numerar	Total plăți fără numerar	80 076 299 122	45,4%	60 709 952 281	40,4%	▲	31,9%
		card de debit	78 232 861 316	97,7%	59 140 479 081	97,4%	▲	32,3%
		card de credit	1 843 437 806	2,3%	1 569 473 200	2,6%	▲	17,5%
		Visa	35 212 512 230	44,0%	27 761 259 937	45,7%	▲	26,8%
		MasterCard	44 844 366 966	56,0%	32 935 406 737	54,3%	▲	36,2%
		American Express	19 419 926	0,0%	13 285 606	0,0%	▲	46,2%
		în rețeaua proprie a băncilor (on-us)	33 752 942 514	42,2%	23 904 066 189	39,4%	▲	41,2%
		în rețeaua altor bănci din RM	28 332 322 480	35,4%	23 163 693 519	38,2%	▲	22,3%
		în străinătate	17 991 034 128	22,5%	13 642 192 572	22,5%	▲	31,9%
		cu prezența fizică a cardului	49 285 222 360	61,5%	37 670 274 580	62,0%	▲	30,8%
		fără prezența fizică a cardului: platforme de comerț electronic (e-commerce)	13 463 413 489	16,8%	9 523 757 729	15,7%	▲	41,4%
		fără prezența fizică a cardului: instrumente de plată electronică cu acces la distanță	15 882 362 860	19,8%	12 539 746 998	20,7%	▲	26,7%
		Alte*	1 445 300 412	1,8%	976 172 974	1,6%	▲	48,1%
		retrageri de numerar	Total retrageri de numerar	96 474 339 844	54,6%	89 456 667 374	59,6%	▲
	card de debit		95 965 194 810	99,5%	88 874 006 005	99,3%	▲	8,0%
	card de credit		509 145 034	0,5%	582 661 369	0,7%	▼	-12,6%
	Visa		49 473 818 031	51,3%	44 957 997 062	50,3%	▲	10,0%
	MasterCard		46 991 463 684	48,7%	44 486 470 416	49,7%	▲	5,6%
	American Express		9 058 130	0,01%	12 199 896	0,01%	▼	-25,8%
	în rețeaua proprie a băncilor (on-us)		92 437 841 114	95,8%	85 474 340 761	95,5%	▲	8,1%
	în rețeaua altor bănci din RM		3 145 411 591	3,3%	3 068 188 570	3,4%	▲	2,5%
	în străinătate		891 087 139	0,9%	914 138 043	1,0%	▼	-2,5%
	Total valoarea operațiunilor		176 550 638 966	100%	150 166 619 655	100%	▲	17,6%
Operațiuni efectuate în RM cu carduri emise în străinătate	plăți fără numerar	Total plăți fără numerar	13 170 059 474	61,4%	10 693 081 649	55,6%	▲	23,2%
		Visa	7 154 439 460	54,3%	5 864 324 511	54,8%	▲	22,0%
		MasterCard	5 971 817 895	45,3%	4 786 315 121	44,8%	▲	24,8%
		American Express	43 802 119	0,3%	42 442 018	0,4%	▲	3,2%
		cu prezența fizică a cardului	10 046 689 324	76,3%	7 700 696 631	72,0%	▲	30,5%
		fără prezența fizică a cardului	3 123 370 150	23,7%	2 992 385 018	28,0%	▲	4,4%
	retrageri de numerar	Total retrageri de numerar	8 291 765 928	38,6%	8 553 744 102	44,4%	▼	-3,1%
		Visa	4 309 528 320	52,0%	4 443 636 438	51,9%	▼	-3,0%
		MasterCard	3 979 411 725	48,0%	4 107 353 831	48,0%	▼	-3,1%
		American Express	2 825 883	0,03%	2 753 834	0,0%	▲	2,6%
	Total valoarea operațiunilor		21 461 825 402	100%	19 246 825 752	100%	▲	11,5%

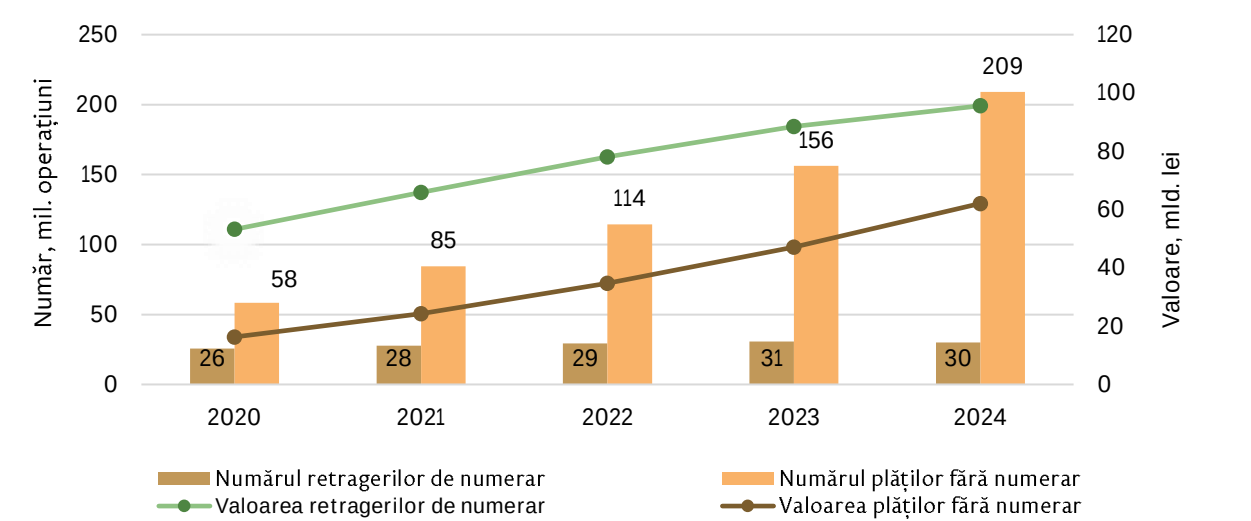
*Poștă/ email/ telefon (MO/TO)/ key entry sau la ghișeu băncii

În anul 2024, PFN efectuate cu cardurile emise în Republica Moldova au constituit 246,0 mil. plăți în valoare de 80,1 mld. lei. Comparativ cu anul precedent, numărul PFN a crescut cu 34,4 la sută iar valoarea PFN cu 31,9 la sută. Totodată, ponderea acestora a constituit 89,5 la sută din numărul total al operațiunilor efectuate și 45,4 la sută din valoarea totală.

În comparație, retragerile de numerar au constituit 30,3 mil. operațiuni în valoare de 96,5 mld. lei, înregistrând o diminuare de 2,1 la sută ca număr și o creștere de 7,8 la sută ca valoare, față de anul precedent.

Pe parcursul anului 2024, **PFN realizate prin intermediul aplicațiilor IPAD** au înregistrat o creștere moderată. Comoditatea procesului de plată oferită utilizatorilor prin aceste aplicații, concomitent cu modernizările implementate de PSP în funcționalitățile de plată, au generat o creștere de 13,3 la sută a numărului de tranzacții iar valoarea acestora a înregistrat o creștere de 26,7 la sută comparativ cu anul 2023.

Diagrama 12. Numărul și valoarea **operațiunilor** locale efectuate cu cardurile de plată, 2020-2024

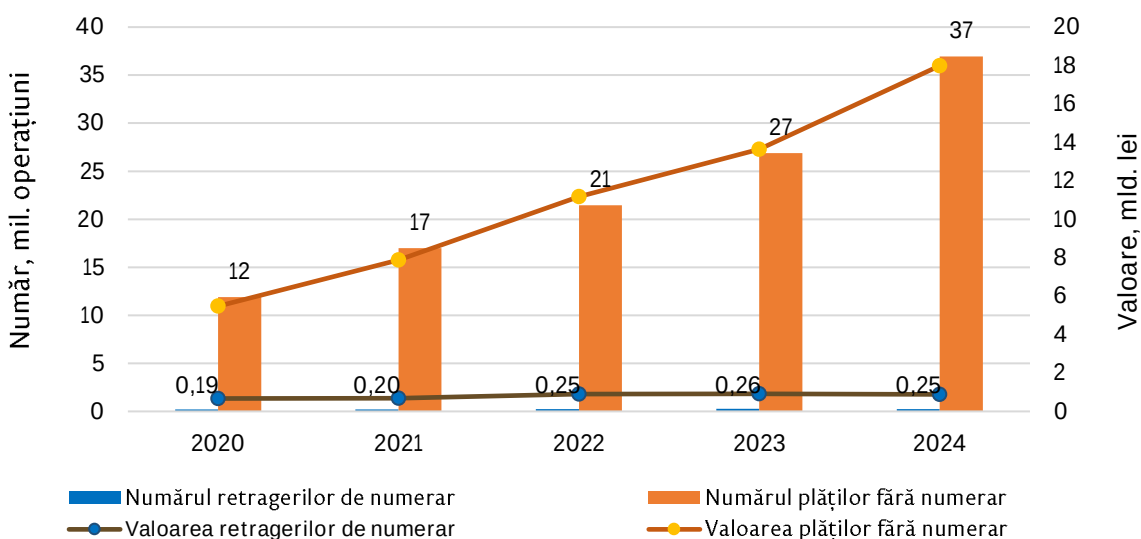
Sursa: PSP raportori

Numărul și valoarea plăților fără numerar locale au menținut o tendință ascendentă constantă pe tot parcursul perioadei analizate. Pentru anul 2024, s-a înregistrat o creștere de 33,9 la sută ca număr și respectiv 31,9 la sută ca valoare față de anul 2023.

Valoarea medie a unei operațiuni locale

Indicatorul	2024	2023	evoluția
Plată FN	297 MDL	301 MDL	▼ -1,3%
Retragere	3 180 MDL	2 883 MDL	▲ 10,3%

Diagrama 13. Numărul și valoarea **operațiunilor** efectuate peste hotare cu carduri de plată emise în Republica Moldova, 2020-2024

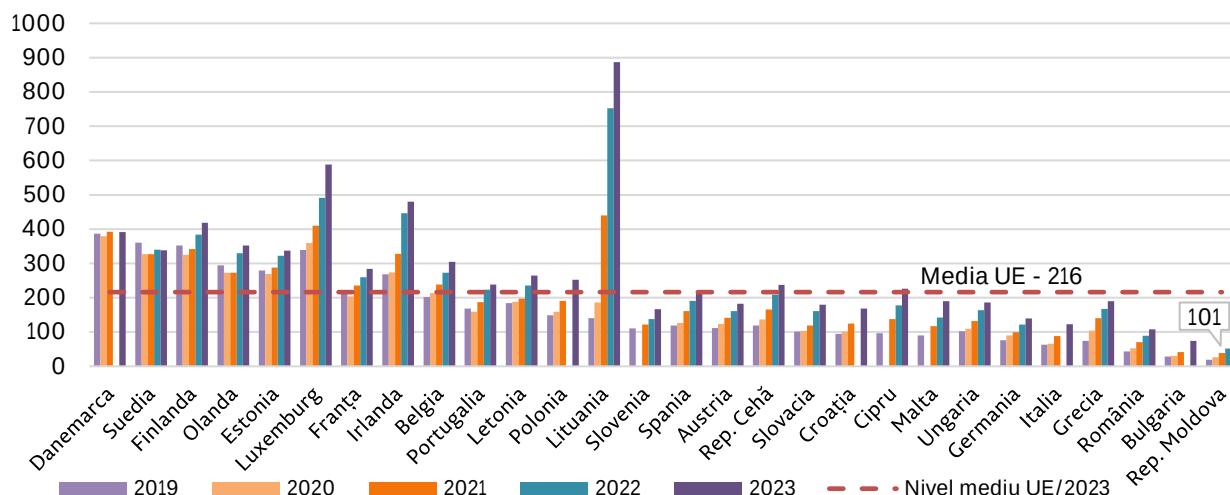
Dezvoltarea și diversificarea opțiunilor de plată promovate de PSP contribuie la extinderea utilizării cardurilor de plată, inclusiv peste hotarele Republicii Moldova, unde operațiunile efectuate cu cardurile de plată emise în Republica Moldova continuă să crească. Astfel, numărul retragerilor de numerar efectuate în străinătate cu cardurile emise în Republica Moldova s-a micșorat cu 0,7 la sută, în timp ce numărul plăților fără numerar s-a majorat cu 37,4 la sută față de anul precedent.

Valoarea medie a unei operațiuni efectuate peste hotare cu cardul emis în Republica Moldova

Indicatorul	2024	2023	evoluția
Plată FN	487 MDL	508 MDL ▼	-4,1%
Retragere	3 513 MDL	3 580 MDL ▼	-1,9%

Indicatorul ce reflectă numărul PFN per capita este în continuă creștere. Dacă în anul 2019, fiecărui locuitor al Republicii Moldova în medie îi reveneau 19 PFN pe an, în anul 2024 acest indicator reflectă 102 PFN.

Diagrama 14. Numărul anual al PFN per capita, efectuate cu cardurile de plată în RM și UE.

În prezent, circa 93 la sută din piața cardurilor de plată din Republica Moldova este constituită din ponderea cumulativă a patru bănci.

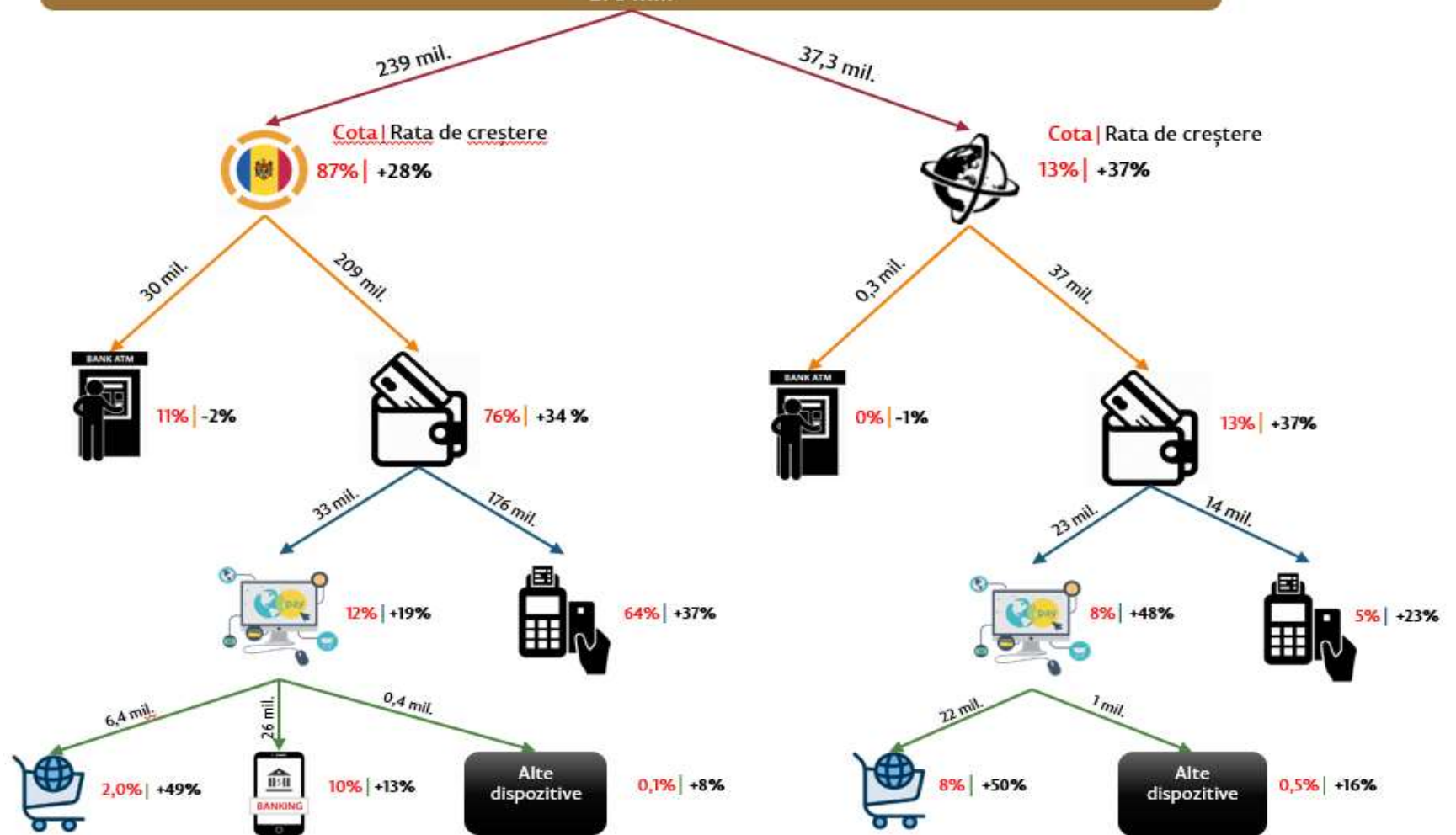
Tabelul 5. Clasamentul PSP după ponderea indicatorilor activității cu carduri de plată, anul 2024

Denumire prestator de servicii de plată	Ponderea în nr. total carduri deținute	Ponderea în nr. total operațiuni	Dintre care PFN (pondere în nr. operațiuni ale PSP)	Ponderea în valoare totală operațiuni	Ponderea în nr. POS și mPOS amplasate în rețeaua comercială de acceptare
BC „Moldindconbank” S.A.	39,4%	36,9%	88,7%	36,4%	24,6%
BC „Moldova– Agroindbank” S.A.	36,4%	37,8%	90,3%	36,7%	45,9%
BC „Victoriabank” S.A.	13,5%	16,4%	89,2%	14,5%	23,0%
OTP Bank S.A.	4,1%	3,9%	83,2%	4,8%	0,2%
„Banca de Finanțe și Comerț” S.A.	2,4%	2,0%	87,4%	2,7%	2,8%
BC „Eximbank” S.A.	1,0%	0,9%	85,8%	1,6%	3,6%
BC „Energbank” S.A.	1,3%	0,7%	79,0%	1,0%	-
BCR Chișinău S.A.	0,2%	0,3%	82,3%	0,5%	-
BC „EuroCreditBank” S.A.	0,1%	0,1%	86,1%	0,2%	0,02%
BC „Comerțbank” S.A.	0,1%	0,1%	87,9%	0,2%	-
BC „ProCreditBank” S.A.	0,4%	0,5%	87,3%	1,3%	-
Paynet Services SRL	1,1%	0,5%	94,6%	0,2%	-
Bpay SRL	0,01%	0,001%	96,1%	0,001%	-
Total	100%	100%	89%	100%	100%

Sursa: PSP raportori

Anul 2024 a marcat intrarea unui nou PSP pe piața cardurilor oferind servicii de emitere și acceptare a cardurilor în cadrul rețelelor internaționale de plăți.

Anul 2024 | Numărul operațiunilor efectuate cu cardurile emise în RM – 276 mil.

Legendă:

- tranzacții efectuate în RM

- tranzacții efectuate peste hotare

- retrageri de numerar

- plăți fără numerar

- plăți fără numerar, cu prezența fizică a cardului de plată

- plăți fără numerar, fără prezența fizică a cardului de plată

- plăți fără numerar, prin intermediul platformelor de comerț electronic (e-commerce)

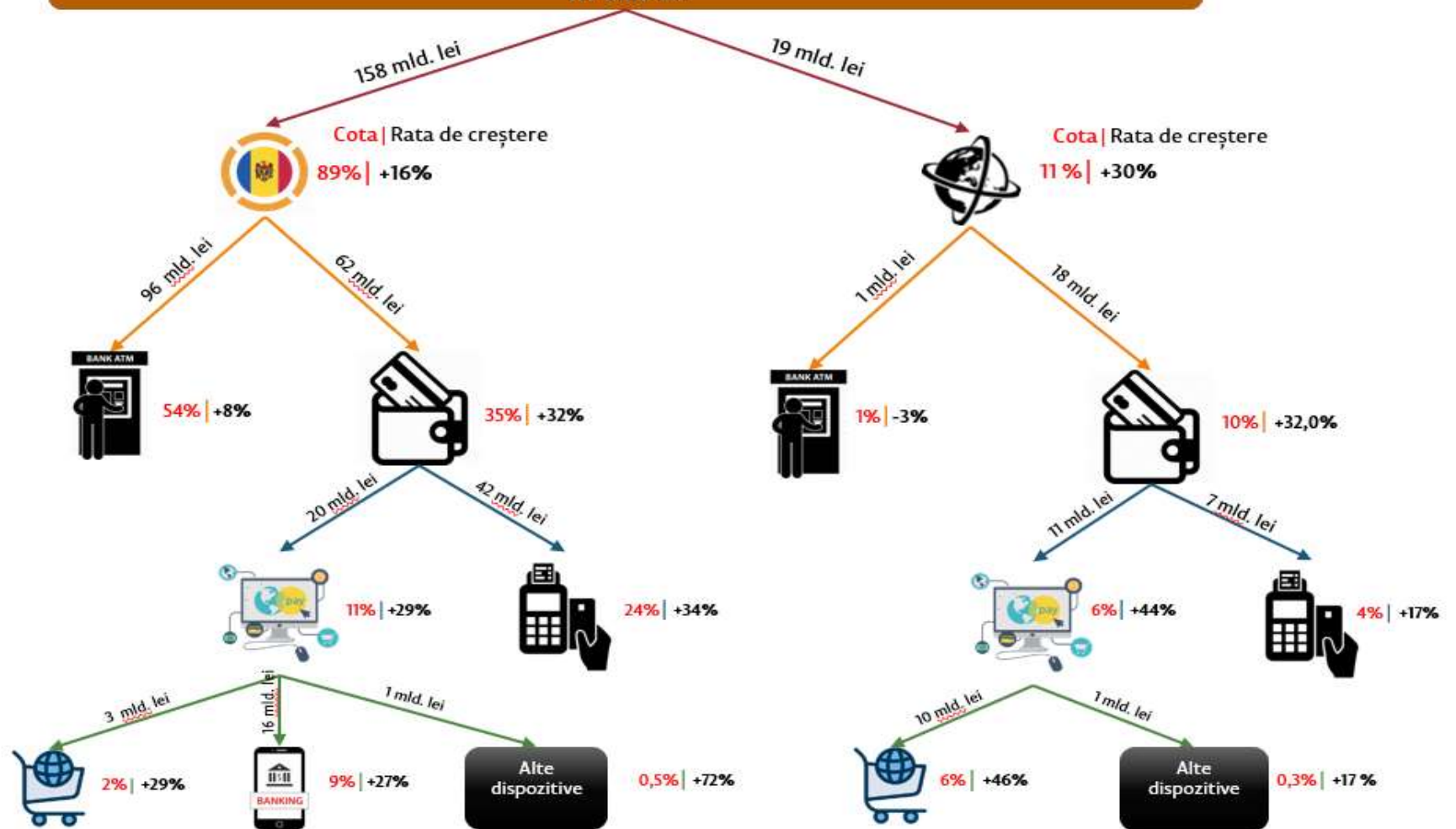
- plăți fără numerar, prin intermediul IPAD

- plăți fără numerar, prin intermediul poștei/ email/ telefon (MO/TO)/ key entry sau la ghișeu

Anul 2024 | Valoarea operațiunilor efectuate cu cardurile emise în RM –

177 mld. lei

Legendă:

- tranzacții efectuate în RM

- tranzacții efectuate peste hotare

- retrageri de numerar

- plăți fără numerar

- plăți fără numerar, cu prezența fizică a cardului de plată

- plăți fără numerar, fără prezența fizică a cardului de plată

- plăți fără numerar, prin intermediul platformelor de comerț electronic (e-commerce)

- plăți fără numerar, prin intermediul IPAD

- plăți fără numerar, prin intermediul poștei/ email/ telefon (MO/TO)/ key entry sau la ghișeu al băncii

Inovațiile tehnologice în domeniul plăților se manifestă prin lansarea unor servicii noi de plată, astfel în ultimii ani transferurile bănești de la card la card (atribuite la tipul „de la persoană la persoană” - P2P) devin tot mai populare inclusiv datorită faptului că fondurile transferate ajung aproape imediat la destinatari. Transferurile P2P pe carduri funcționează ca o alternativă a transferurilor de credit tradiționale și pot fi efectuate la ghișeele prestatorilor de servicii de plată, bancomate, sisteme de deservire la distanță în regim de 24/24, precum și utilizând platformele web pentru transferuri bancare dezvoltate de prestatorii de servicii de plată.

Tabelul 6. Numărul și valoarea transferurilor P2P efectuate cu cardurile emise de prestatorii de servicii de plată din Republica Moldova, 2021-2024

Indicatorul	2021	2022	2023	2024	Evoluția
Numărul operațiunilor, milioane operațiuni	2,5	8,4	14,0	14,05	0,5%
Valoarea operațiunilor, milioane lei	3 570,4	12 552,1	20 620,5	21 343, 7	3,5%

Ținând cont de datele reprezentate în tabelul 6, se constată că atât numărul, cât și valoarea transferurilor au înregistrat creșteri pe parcursul ultimilor trei ani.

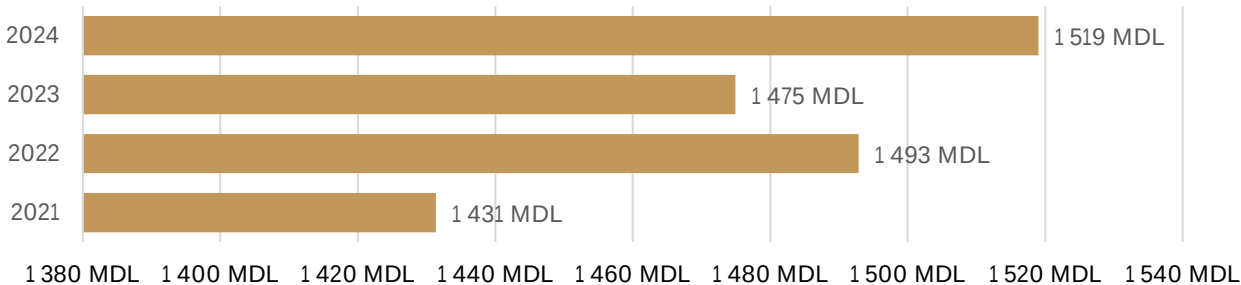
Numărul total al transferurilor de plată de la card la card P2P la finele anului 2024 a constituit 14,05 milioane operațiuni, fiind în creștere cu 0,5 la sută comparativ cu anul precedent.

Valoarea transferurilor de plată de la card la card P2P, pe parcursul anului 2024, a constituit 21,3 mld. lei, majorându-se cu 3,5 la sută față de anul precedent.

Astfel, în anul 2024 s-a consemnat o creștere nesemnificativă a ratei de utilizare a acestui serviciu, ca urmare a lansării noilor tehnologii de plată, implementarea sistemului de plăți instant MIA, și a funcționalităților de plăți P2P de la cont la cont între persoane fizice.

Sub aspect numeric și valoric, ponderea cea mai semnificativă în totalul transferurilor P2P efectuate de la card la card revine transferurilor P2P efectuate prin intermediul instrumentelor de plată electronică cu acces la distanță (IPAD) cu 80,4 la suta ca număr și 78,3 la suta ca valoare.

Diagrama 15. Valoarea medie a unui transfer P2P efectuate de la card la card

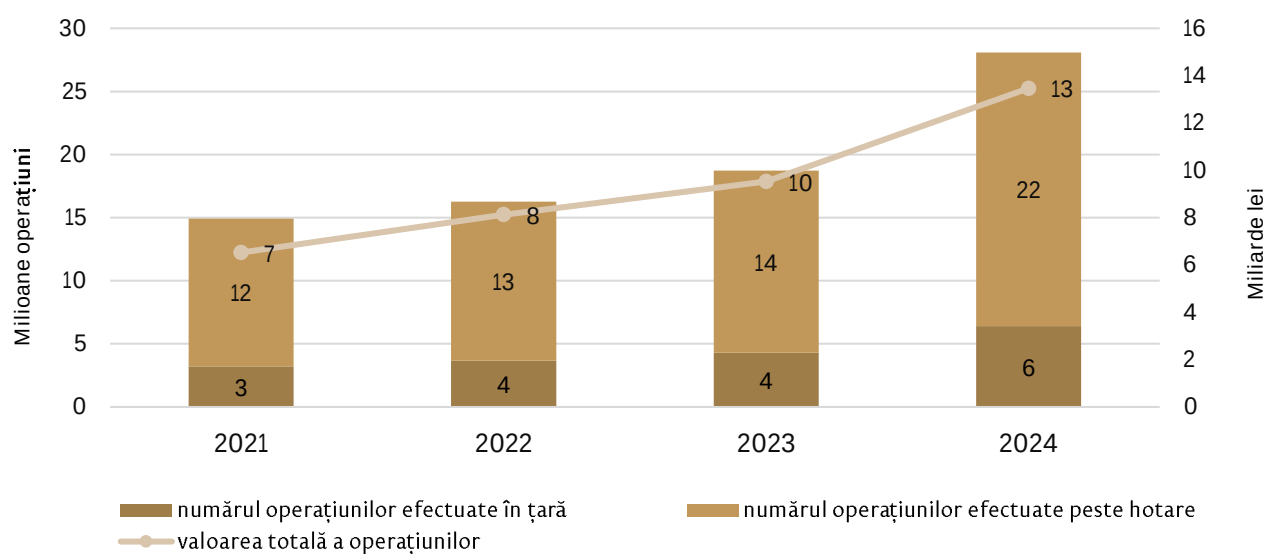

În anul 2024, din *numărul* total al transferurilor P2P efectuate de la card la card, 97,1 la sută au constituit transferurile efectuate către cardurile emise de același prestator (adică în rețeaua proprie a PSP din RM), 2,0 la sută au constituit transferuri efectuate către carduri emise de alți PSP din RM și 0,9 la sută au constituit transferuri transfrontaliere (către carduri emise de PSP din străinătate).

Din *valoarea* totală a transferurilor P2P efectuate de la card la card, 95,9 la sută reprezintă transferurile realizate către cardurile emise de același prestator, 2,9 la sută au constituit transferuri efectuate către carduri emise de alți PSP din RM și 1,1 la sută au constituit transferuri transfrontaliere.

Pe parcursul anului 2024, utilizatorii cardurilor de plată au manifestat un interes tot mai mare pentru efectuarea plăților prin intermediul platformelor de comerț electronic. Astfel, cu cardurile de plată emise de PSP din Republica Moldova au fost efectuate în total 28,1 mil. plăți în valoare de 13,5 mld. lei.

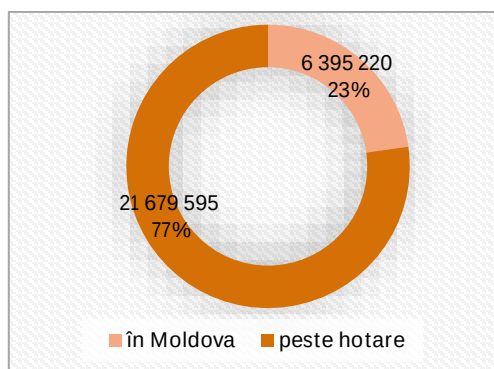
Diagrama 16. Evoluția numărului total al operațiunilor efectuate prin intermediul platformelor de comerț electronic cu cardurile de plată emise în Republica Moldova, 2021-2024

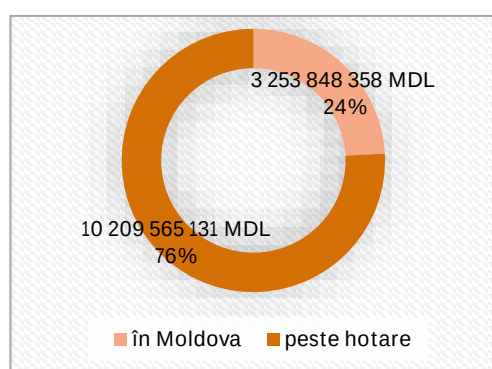
Atât numărul, cât și valoarea plăților au înregistrat creșteri de 49,9 la sută și, respectiv, 41,4 la sută față de anul 2023.

Diagrama 17. Numărul și valoarea operațiunilor efectuate prin intermediul platformelor de comerț electronic cu cardurile de plată emise în Republica Moldova, anul 2024

În funcție de număr

În funcție de valoare

Din numărul total de plăți, 77,2 la sută sunt efectuate pe platformele de comerț electronic oferite de PSP de peste hotare, ceea ce denotă că preferința utilizatorilor pentru comerțul electronic este în funcție de dimensiunea și diversitatea pieței de produse și rețelei de acceptare disponibile.

Totodată, în anul 2024 platformele de e-Commerce înregistrate în RM au acceptat în total 6,4 mil. plăți, cu 48,7 la sută mai mult comparativ cu anul precedent. Valoarea plăților a constituit 3,2 mld. lei, cu 29,1 la sută mai mult față de anul 2023.

Tabelul 7. Rețeaua de acceptare a PSP din Republica Moldova

Indicatori			2024	2023	Evoluție	Nr. per 1000 locuitori	
						RM	Media UE**
Dispozitive speciale	Terminale de autodeservire	ATM	1 311	1 243	▲ 5,5%	0,54	0,76
	terminale POS (inclusiv mPOS)	amplasate la comercianți	43 877	34 335	▲ 27,8%	19	46
		inclusiv contactless	42 855	33 182	▲ 29,2%		
		amplasate la bănci	2 294	2 374	▼ -3,4%		
		inclusiv contactless	235	190	▲ 23,7%		
	platforme de comerț electronic*		2 202	1 199	▲ 83,7%	n/a	n/a
Total:			49 684	39 151	▲ 26,9%		

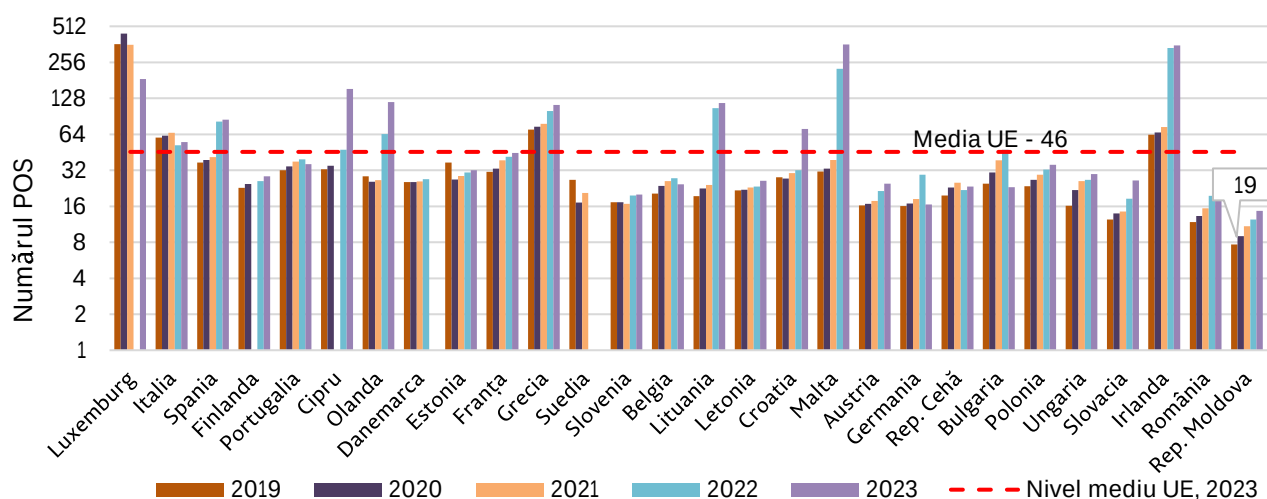
* soluție software ce permite acceptarea cardurilor de plată în mediul online

** - pentru anul 2022

La finele anului 2024, numărul total al terminalelor POS amplasate pe teritoriul Republicii Moldova a constituit 46,2 mii unități. Conform distribuției după unități administrativ-teritoriale, 58,1 la sută din terminale POS sunt amplasate în municipiul Chișinău. În ceea ce privește numărul terminalelor POS amplasate la comercianți, acesta s-a majorat cu 9,5 mii unități, atingând cifra de 43,9 mii terminale POS.

În ultimii cinci ani, indicatorul ce reflectă numărul POS terminalelor per o mie de locuitori s-a îmbunătățit. Astfel, dacă în anul 2019, la o mie de locuitori din Republica Moldova le reveneau doar 8 POS terminale, în anul 2024 acest indicator a atins valoarea de 19 POS terminale la o mie de locuitori. După cum vedem, PSP și comercianții sunt într-un proces continuu de dezvoltare, având ca obiectiv extinderea infrastructurii de acceptare a plăților din Republica Moldova. Pentru a stimula dezvoltarea și extinderea rețelei de acceptare a cardurilor de plată în Republica Moldova și a spori atractivitatea acceptării cardurilor de către comercianți, în anul 2023, BNM a reglementat valoarea maximă a comisionului interbancar, prin plafonarea treptată a comisioanelor interbancare. Prin urmare, la 1 septembrie 2024 a intrat în vigoare a doua etapă a plafonării comisioanelor interbancare (0,80 pentru card de debit și 0,90 pentru card de credit), având ca obiectiv convergența acestora spre nivelul celor din UE. Totodată, această măsură vine să asigure o concurență loială pe piața internă și, ulterior, transfrontalieră a serviciilor de acceptare a plăților cu cardul.

Diagrama 18. Numărul POS terminalelor la o mie de locuitori în Republica Moldova și UE

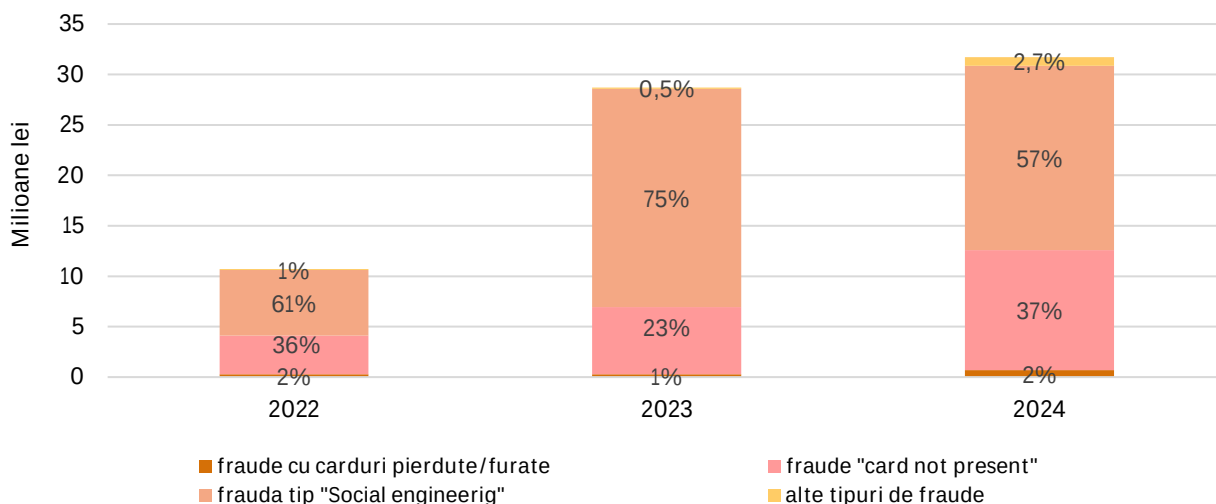

Este de remarcat faptul că, pe parcursul ultimilor ani, s-a consolidat obiceiul de a utiliza cardurile ca mijloc de plată. Locuitorii Moldovei utilizează cardul de plată tot mai frecvent, ca urmare a extinderii soluțiilor moderne de plată, precum tokenizarea în portofele electronice, platforme de plată, dar și creșterea numărului de POS terminale de tip *contactless*.

Popularitatea cumpărăturilor online crește, având o tendință ascendentă an de an, astfel, numărul platformelor de comerț electronic s-a majorat cu 83,7 la sută față de anul 2023, atingând cifra de 2 202 platforme la sfârșitul anului 2024.

În anul 2024, valoarea totală a fraudelor comise prin intermediul cardurilor de plată a constituit 31,9 mil. lei, fiind cu 11,3 la sută mai mare comparativ cu anul 2023.

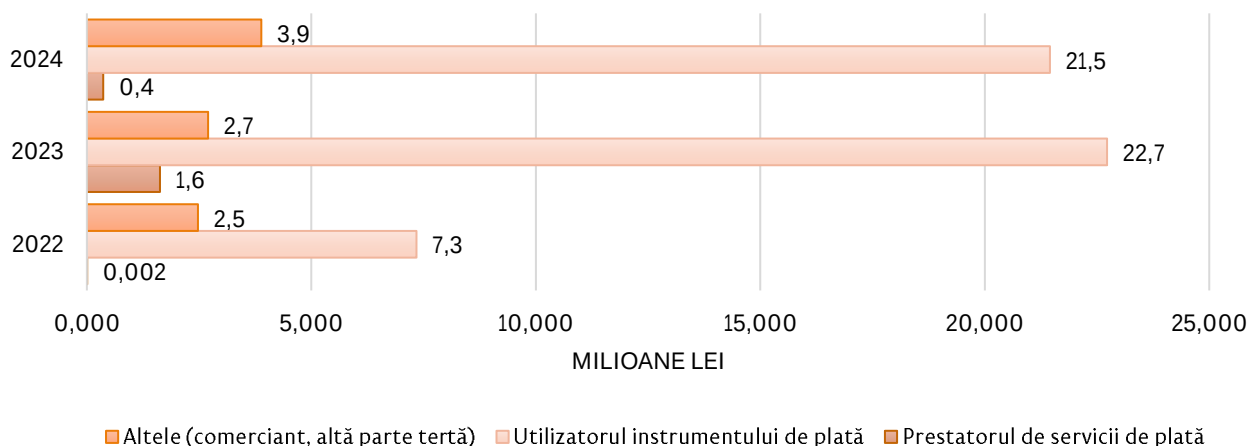
Diagrama 19. Valoarea totală a fraudelor comise cu cardul, în funcție de tipul fraudei, 2022-2024

Sursa: PSP raportor

Structura fraudelor evidențiază o predominanță clară a celor de tip „social engineering” (57%), urmate de fraudele de tip „card not present” (37%) evidențiind vulnerabilitățile generate atât de factorul uman, cât și vulnerabilitățile la asigurarea securității operațiunilor online.

Diagrama 20. Valoarea totală a pierderilor financiare¹¹ urmare fraudelor comise cu cardul, în funcție de purtătorul responsabilității, 2022 - 2024

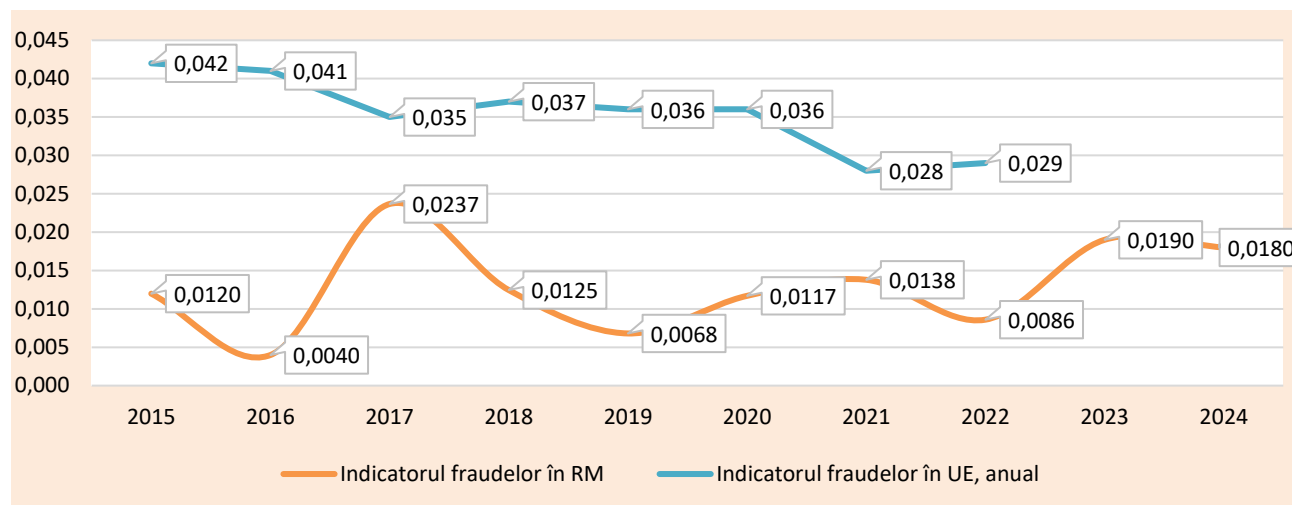

Un indicator relevant care reflectă mărimea fraudelor și care este utilizat în practica internațională este raportul dintre valoarea fraudelor și valoarea operațiunilor cu carduri de plată. În acest sens, indicatorul respectiv pentru anul 2024 a constituit 0,018 la sută din valoarea totală a tranzacțiilor efectuate cu cardurile emise în Republica Moldova, fiind în continuare la un

¹¹ Pierderi financiare finale cauzate de fraudă raportate în perioada în care au fost înregistrate în evidența contabilă a prestatorului de servicii de plată

nivel semnificativ mai mic comparativ cu nivelul european de 0,029 (cele mai recente date care au fost dezvăluite sunt pentru anul 2022).

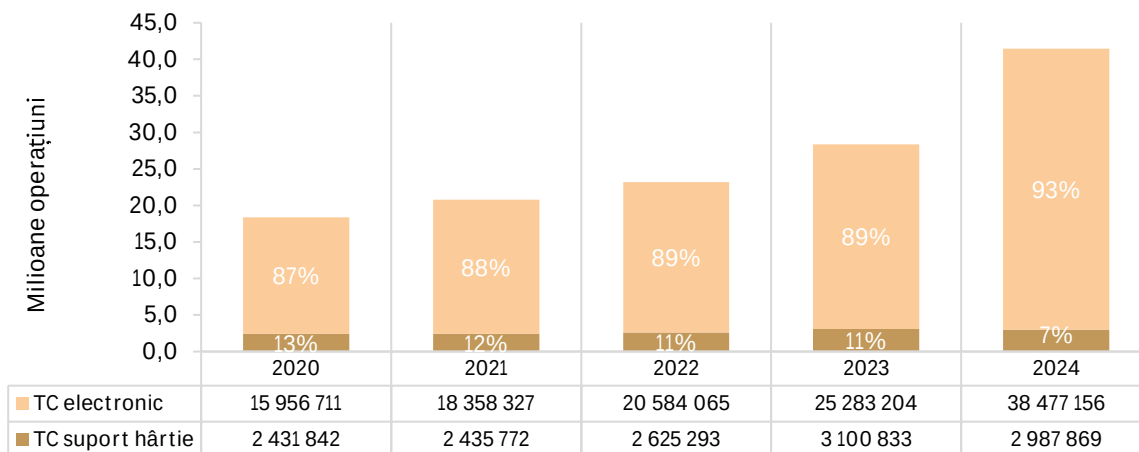
Diagrama 21. Indicatorul fraudelor aferente cardurilor de plată în Republica Moldova și UE, 2015-2024

4.2. Transferul de credit

Din numărul total de operațiuni de plată efectuate prin intermediul transferului de credit (TC) inițiate de clienții PSP (41,5 mil. operațiuni), 93 la sută au fost inițiate în format electronic prin intermediul IPAD, ceea ce reflectă gradul de digitalizare a TC în Republica Moldova.

Diagrama 22. Evoluția digitalizării TC, în funcție de numărul operațiunilor, în perioada 2020-2024

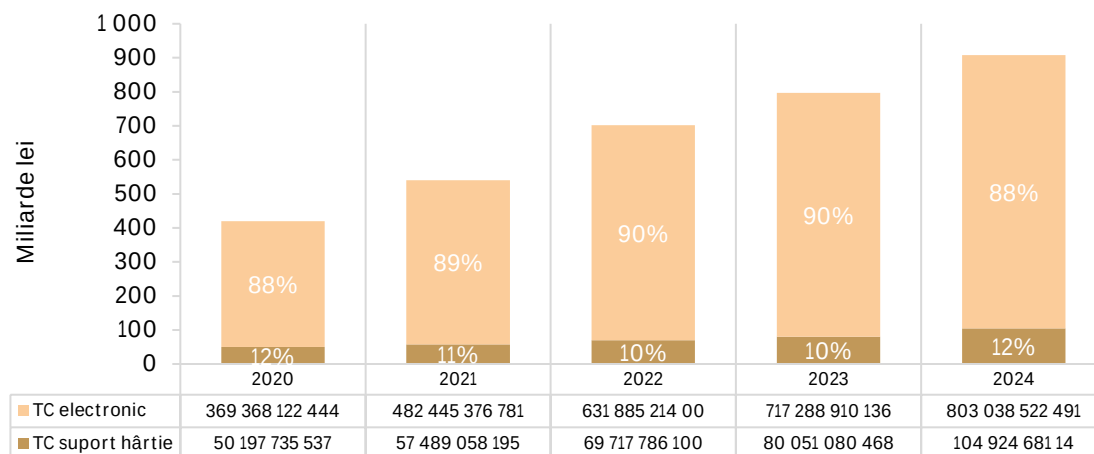

Sursa: PSP raportori

Totodată, *valoarea operațiunilor* efectuate prin intermediul TC inițiate de clienții PSP a însumat 907,9 mld. lei, dintre care:

- 88 la sută – în format electronic (prin IPAD);
- 12 la sută – pe suport hârtie.

Diagrama 23. Evoluția digitalizării TC, în funcție de valoarea operațiunilor, în perioada 2020-2024

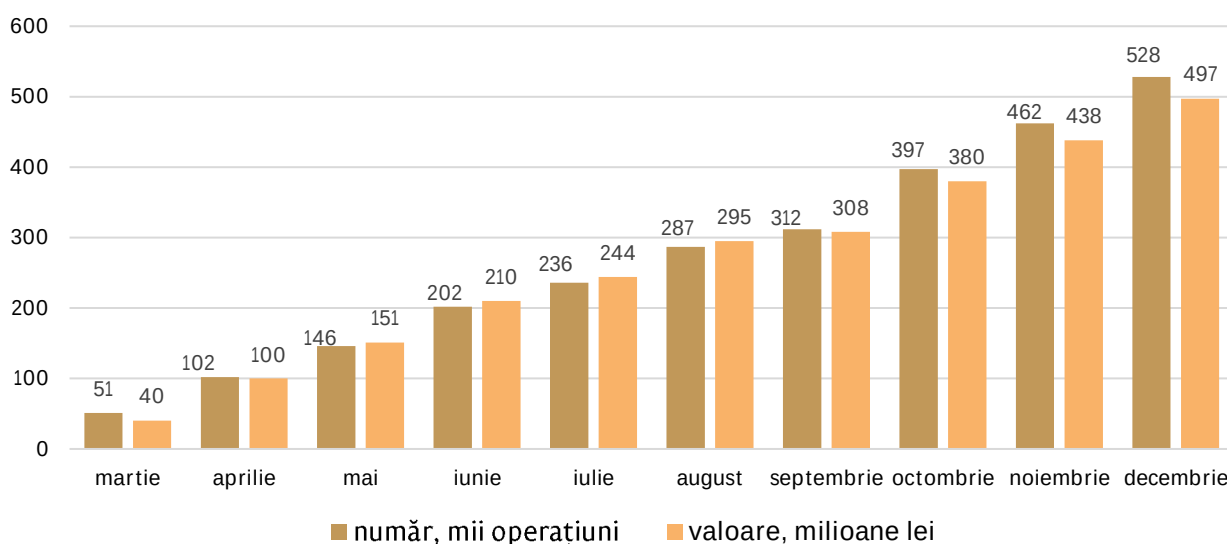
Sursa: PSP raportori

La 1 septembrie 2019, prin *Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 180 din iunie 2019 (modificată prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 23 din 29 ianuarie 2024)*, a fost limitată valoarea comisioanelor ce poate fi stabilită de PSP pentru operațiunile ce presupun utilizarea SAPI. Astfel, pe parcursul anului 2024, pentru ordinele de plată inițiate de clienți în mod electronic, aceștia percepeau un comision maxim de 3,80 lei pentru procesarea unui document de plată în sistemul CDN și de 20 lei pentru procesarea unui document de plată în sistemul DBTR.

MIA Plăți instant, un sistem de plăți de tip *transfer de credit instant*, disponibil 24/7/365, a fost dezvoltat de Banca Națională a Moldovei și lansat în martie 2024. Sistemul MIA este utilizat prin intermediul aplicațiilor financiare (IPAD), aducând pe piață soluții moderne menite să asigure rapiditatea, securitatea și disponibilitatea continuă și imediată a transferurilor de fonduri.

Sistemul MIA permite efectuarea transferurilor P2P între persoanele fizice prin indicarea de către plătitor în ordinul de transfer a unui alias (număr de telefon), eliminând necesitatea introducerii manuale a detaliilor bancare, cât și în baza unor solicitări de plată (RTP) sau coduri QR, generate de către beneficiari. Prin aceste soluții inovatoare, utilizatorii beneficiază de posibilitatea realizării transferurilor P2P într-un mod comod, rapid și securizat.

Diagrama 24. Numărul și valoarea transferurilor P2P efectuate prin intermediul sistemului de plăți instant, utilizând conturile deschise la PSP din Republica Moldova, martie – decembrie 2024

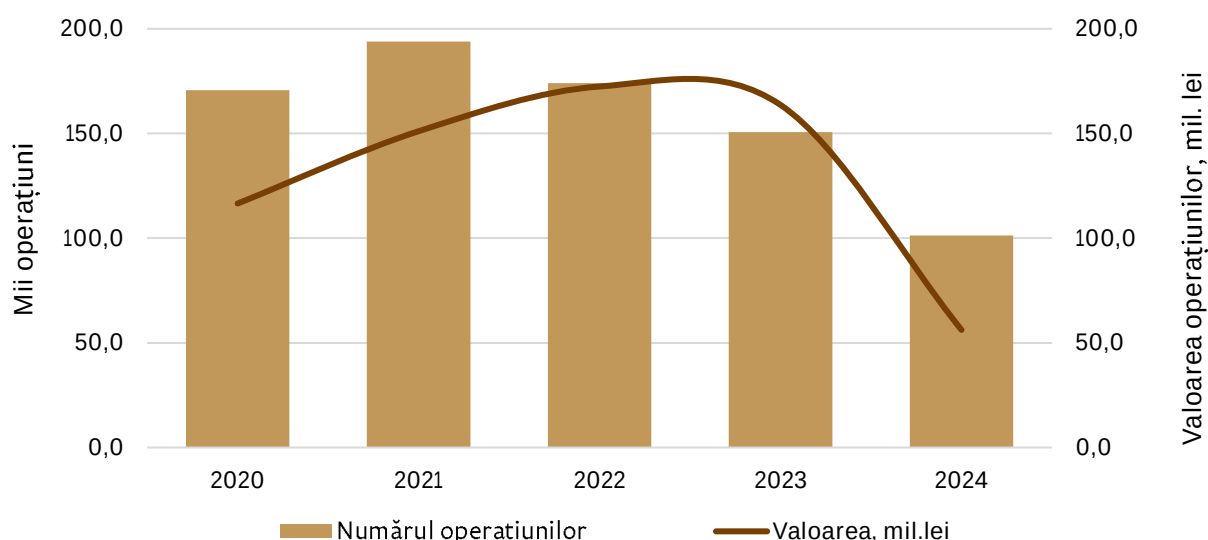

Pe parcursul primului an de la lansare, atât numărul, cât și valoarea transferurilor P2P efectuate prin sistemul de plăți instant sunt în creștere progresivă, ceea ce reflectă o adaptare dinamică a utilizatorilor la noile tehnologii de plată și o încredere tot mai mare în soluțiile moderne de transferuri financiare.

4.3. Debitarea directă

Cu toate că experiența unor țări relevă că debitarea directă (DD) poate reprezenta o modalitate comodă și rapidă de efectuare a plăților cu caracter periodic, acest instrument de plată este mai puțin folosit în rândul utilizatorilor serviciilor de plată din Republicii Moldova. Pe parcursul anului 2024, prin intermediul debitării directe au fost efectuate 101,3 mii tranzacții, în sumă totală de 56,2 mil. lei, în scădere ca număr cu 32,8 la sută și ca valoare cu 65,7 la sută.

Diagrama 25. Evoluția tranzacțiilor efectuate prin intermediul DD în perioada 2020-2024

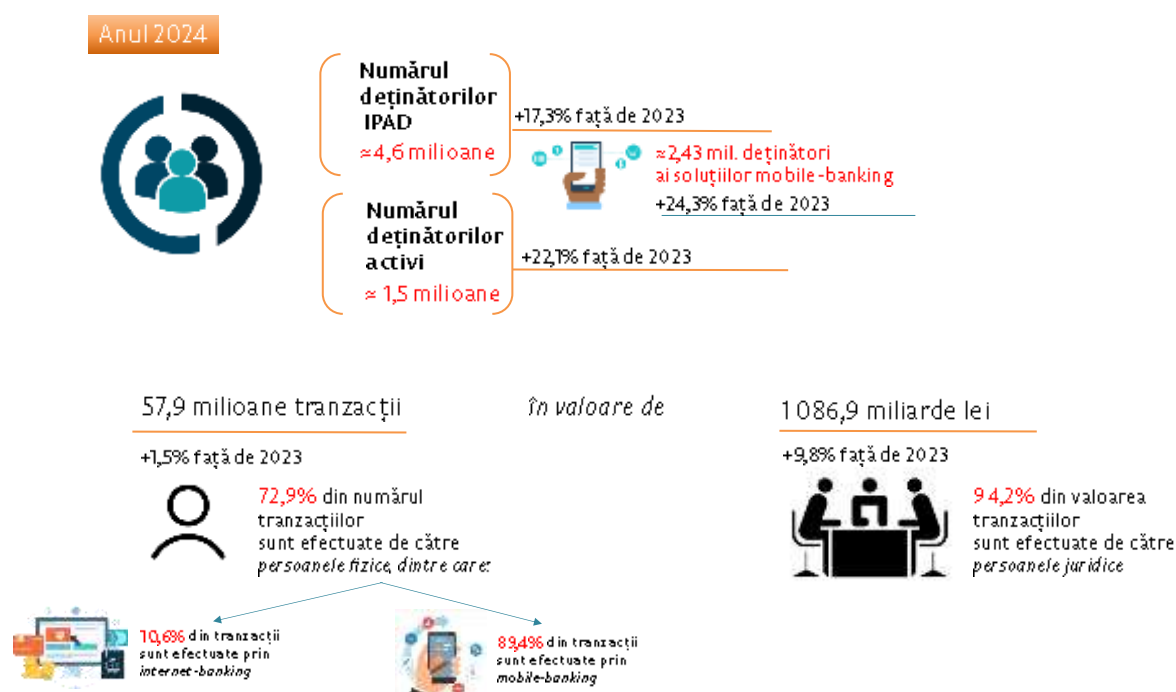
Numărul total al utilizatorilor acestui instrument de plată la finele anului 2024 a constituit 3,7 mii persoane, cu 10,3 la sută mai puțin comparativ cu anul precedent. Dintre aceștia, majoritatea sunt persoane fizice care utilizează debitarea directă, preponderent, pentru plata serviciilor comunale.

Capitolul 5. Instrumentele de plată electronice cu acces la distanță

Numărul total al deținătorilor instrumentelor de plată electronice cu acces la distanță (IPAD) a constituit la finele anului de referință 4,6 mil., majorându-se cu 17,3 la sută față de anul 2023.

Numărul deținătorilor activi¹², de asemenea, a consemnat o tendință de creștere de 22,1 la sută, mai exact, de la 1,24 mil. la finele anului 2023 la 1,52 mil. la finele anului 2024.

Menționăm că ponderea utilizatorilor activi constituia 32,8 la sută din totalul deținătorilor la finele anului 2024.

Din numărul total de deținători IPAD:

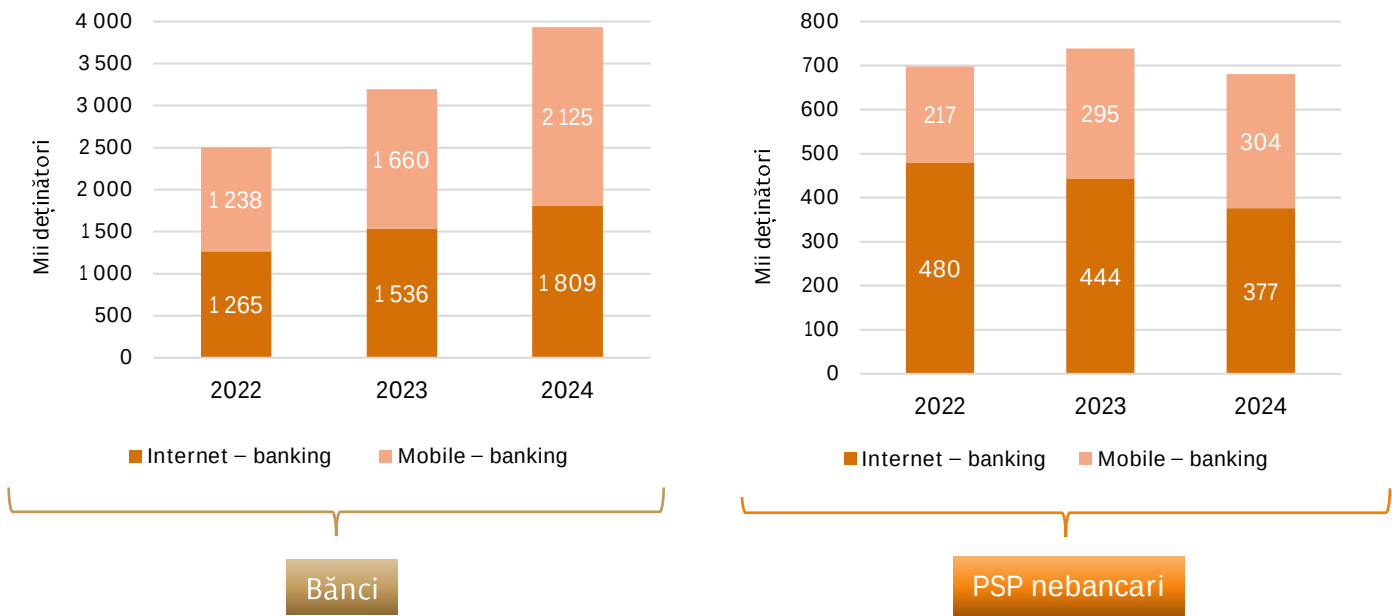
- 85 la sută sunt înregistrați în cadrul IPAD ale băncilor;
- 15 la sută sunt înregistrați în soluțiile oferite de PSP nebancari.

La nivelul sistemului bancar, ponderea deținătorilor activi în cadrul IPAD a reprezentat 36,6 la sută, iar la nivelul PSP nebancari acest indicator a scăzut cu 17,4 p.p. comparativ cu anul precedent și constituie 11,2 la sută.

¹² Deținător IPAD care a efectuat cel puțin o operațiune financiară pe parcursul unui trimestru printr-un instrument de plată electronică cu acces la distanță.

De asemenea, **majorarea numărului utilizatorilor activi** a fost generată de creșterea impunătoare a acestora, cu 24,3 la sută, în cadrul aplicațiilor *mobile-banking*, ceea ce ilustrează că acest tip IPAD capătă popularitate în Republica Moldova datorită comodității și flexibilității de a gestiona mijloacele bănești de la distanță.

Diagrama 26. Evoluția numărului deținătorilor IPAD

Sursa: PSP raportori

Tabelul 8. Distribuția deținătorilor, în funcție de IPAD utilizat (bănci și PSP nebancari), la finele anului 2024

Tipul IPAD	Numărul deținătorilor	Ponderea deținătorilor IPAD	Evoluția în dinamică relativă	Rata utilizării
Internet-banking	2 185 528	47,4%	13,5%	14,9%
Mobile-banking	2 428 850	52,6%	34,3%	49,0%
Total	4 614 378	100,0%	22,9%	32,8%

Sursa: PSP raportori

Se va reține că cifra de 4,6 mil. deținători reflectă suma aritmetică a deținătorilor pentru fiecare IPAD în parte. Ținând cont că deseori un deținător utilizează ambele tipuri de IPAD, numărul deținătorilor unici poate fi mai mic de 4,6 mil. de deținători.

Capitolul 6. Remiterile de bani - persoane fizice

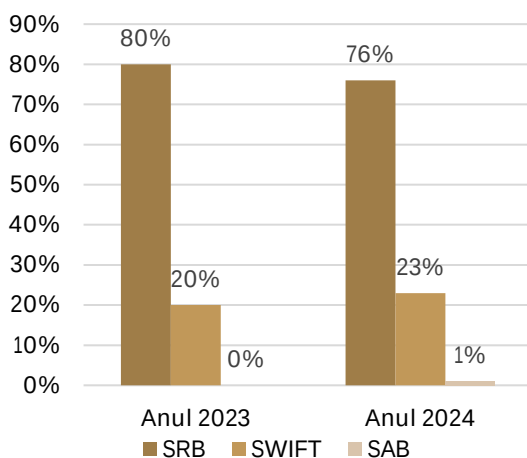
Remiterile de bani reprezintă servicii de plată în cadrul cărora se primesc fonduri de la plătitor *fără crearea unui cont de plăți* pe numele plătitorului sau al beneficiarului plății, cu scopul unic de a transfera o sumă corespunzătoare beneficiarului plății sau unui alt prestator de servicii de plată care acționează în numele beneficiarului plății, și/sau în cadrul cărora fondurile sunt primite în numele beneficiarului plății și sunt puse la dispoziția acestuia.

În scopul realizării *supravegherii pieței serviciilor de remitere de bani*, BNM monitorizează inclusiv modul de gestionare a riscurilor financiare și operaționale de către PSP, indiferent de aranjamentele (bilaterale sau multilaterale) dintre prestatori. Drept standarde internaționale aplicabile la evaluarea pieței serviciilor de remitere de bani servesc *Principiile generale pentru serviciile de remiteri internaționale*¹³ (emise de Banca Reglementelor Internaționale și Banca Mondială în anul 2007).

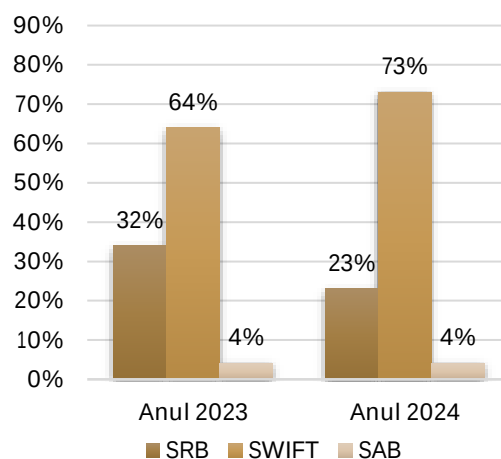
În anul 2024, **valoarea remiterilor recepționate**¹⁴ a reprezentat 1,6 mld. USD, în descreștere cu 5,9 la sută comparativ cu anul 2023. Totodată, valoarea remiterilor efectuate a constituit 602,8 mil. USD, în creștere cu 10,8 la sută față de anul anterior.

Diagrama 27. Cota de piață a SRB, SWIFT și SAB în funcție de valoare (pentru persoane fizice)

Recepționate în RM

Efectuate din/în RM

Cel mai mare flux de bani a fost recepționat în Republica Moldova prin intermediul sistemelor

¹³<https://www.bis.org/cpmi/publ/d76.htm>

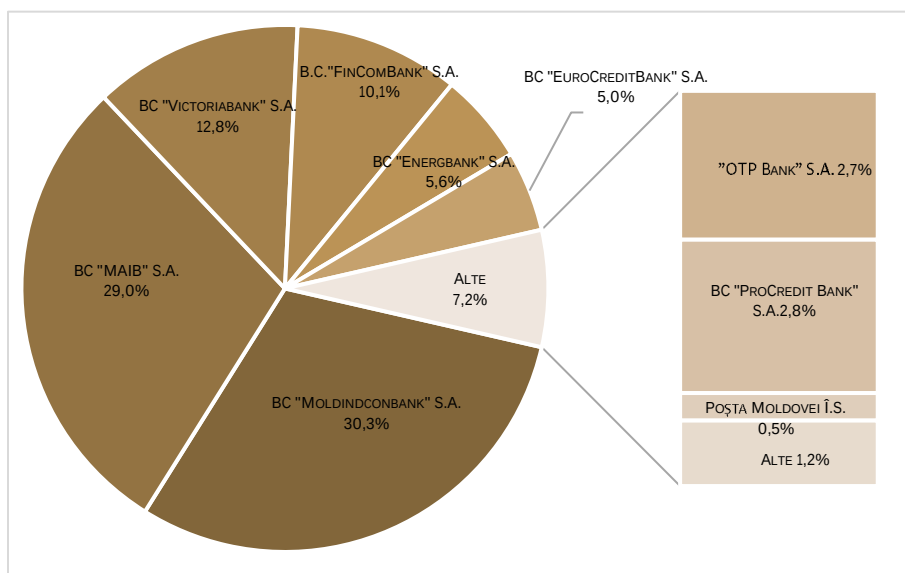
¹⁴ Valoarea remiterilor de bani recepționate diferă de cea publicată în raportul BNM „Transferuri de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice”, fiind aplicată o altă metodologie de calcul și prelucrare a datelor raportate (cum ar fi o altă modalitate de convertire a valutei originale a remiterilor de bani la valuta de referință USD etc.).

de remitere de bani (SRB) – cu o pondere de 76 **la sută**, prin rețeaua SWIFT - în proporție de 23 **la sută** de către persoanele fizice, iar serviciile prestate în baza acordurilor bilaterale (SAB) au deținut o pondere de 1 **la sută**.

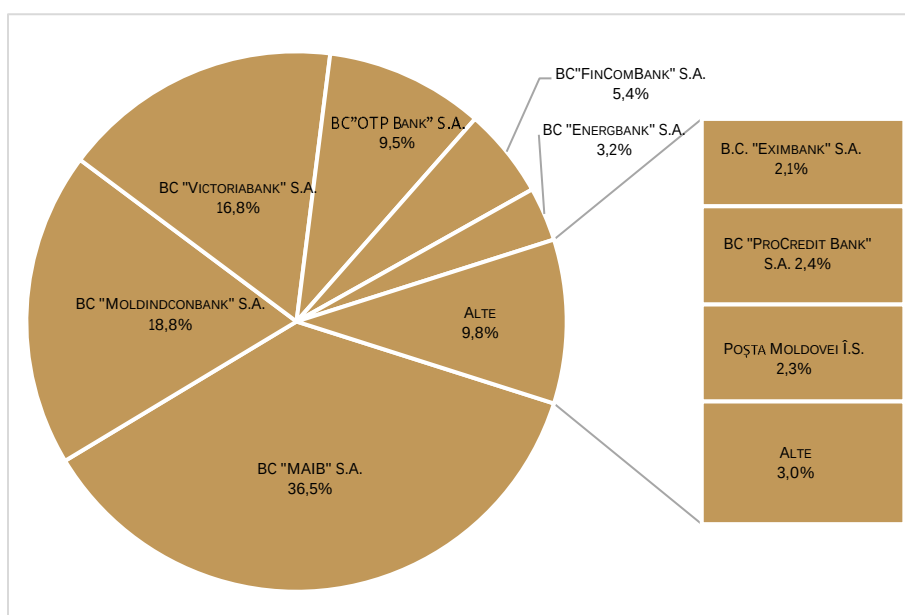
La expedierea mijloacelor bănești din Republica Moldova, **rețeaua SWIFT** a fost utilizată în proporție de 73 **la sută** din valoarea totală, fiind succedată de sistemele de remitere de bani cu 23 **la sută**, iar serviciile acordate în baza acordurilor bilaterale au deținut o pondere modestă de 4 **la sută**.

Diagrama 28. Cota de piață a PSP (pentru remiteri efectuate/ recepționate de persoane fizice)

Recepționate în Republica Moldova

Efectuate din/ în Republica Moldova

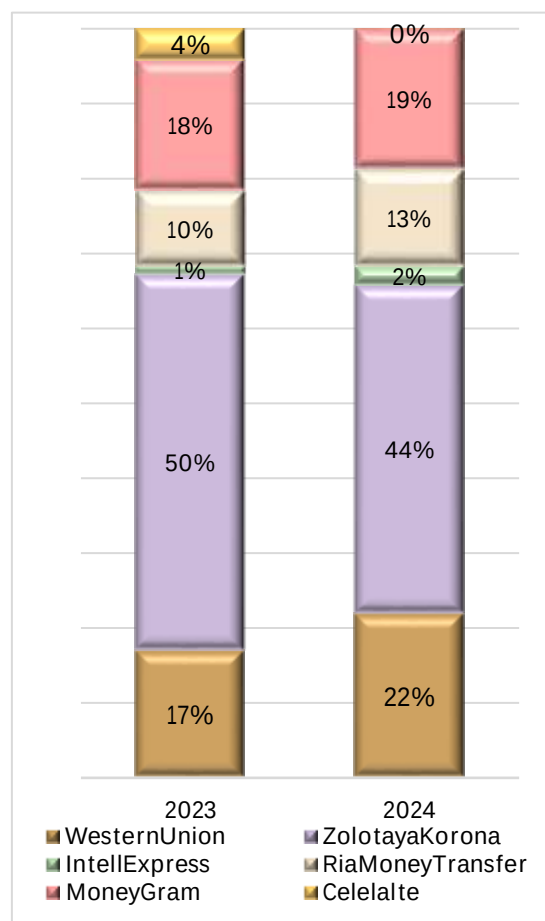
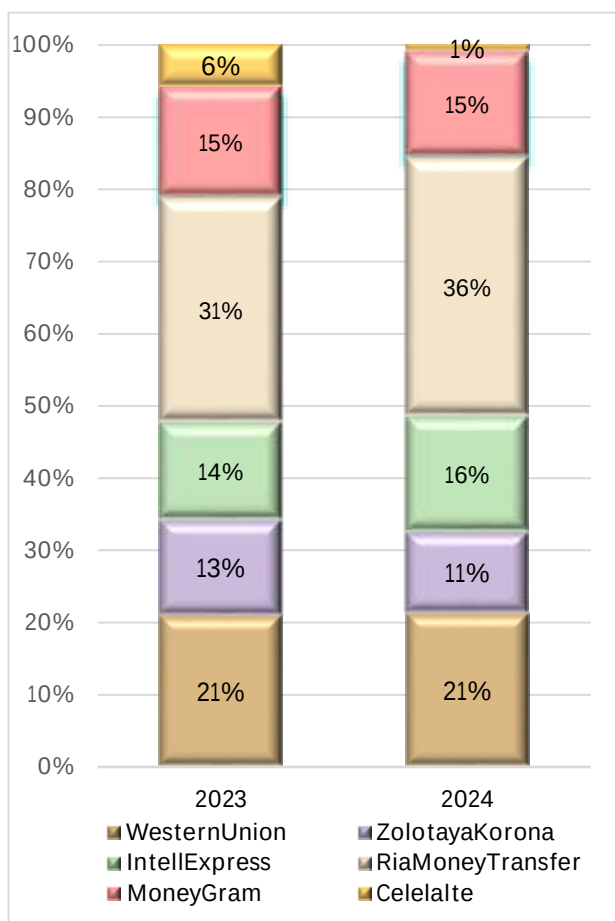

Cumulativ, prin intermediul băncilor B.C. „Moldindconbank” S.A., B.C. „MAIB” S.A. și B.C. „Victoriabank” S.A. au fost direcționate aproximativ 72,1 la sută din valoarea remiterilor de bani recepționate și 72,1 la sută din valoarea remiterilor efectuate pe parcursul anului 2024.

Diagrama 29. SRB - distribuția valorică a sistemelor de remitere de bani (pentru persoane fizice)

Recepționate în Republica Moldova

Efectuate din/în Republica Moldova

Tabelul 9. Numărul și valoarea remiterilor de bani recepționate în Republica Moldova, primele 10 țări, în funcție de valoare

Remiteri recepționate în RM top 10 țări	Anul 2024		Anul 2023		Media unei remiteri, 2024 (\$)	Dinamica 2024/2023
	Număr	Valoare (\$)	Număr	Valoare (\$)		
Israel	321 553	302 116 425	309 712	262 062 907	940	15,28%
Germania	390 526	234 140 004	411 840	235 861 808	600	-0,73%
Italia	531 026	220 415 740	603 096	231 430 140	415	-4,76%
Franța	278 941	147 312 262	302 609	150 357 930	528	-2,03%
Federația Rusă	301 912	126 915 095	547 173	246 997 119	420	-48,62%
USA	130 162	109 865 467	130 979	102 879 706	844	6,79%
Marea Britanie	99 862	76 995 080	126 611	78 432 057	771	-1,83%
Irlanda	87 307	56 875 647	111 435	59 852 692	651	-4,97%
România	80 136	54 619 062	68 591	49 833 374	682	9,60%
Belgia	61 136	31 784 780	63 035	30 910 063	520	2,83%

Tabelul 10. Numărul și valoarea remiterilor de bani expediate din Republica Moldova, primele 10 țări, în funcție de valoare

Remiteri expediate din RM top 10 țări	Anul 2024		Anul 2023		Media unei remiteri, 2024 (\$)	Dinamica 2024/2023
	Număr	Valoare (\$)	Număr	Valoare (\$)		
România	23 434	94 786 484	22 381	65 251 512	4045	45,3%
Italia	23 054	91 581 831	21 597	77 828 581	3972	17,7%
Federația Rusă	82 939	62 990 839	129 679	90 863 405	759	-30,7%
USA	7 686	35 260 576	7 058	32 762 933	4587	7,6%
Germania	14 582	32 816 934	13 876	28 450 531	2250	15,3%
Spania	6 687	29 166 982	6 237	24 172 177	4362	20,7%
Anglia	5 565	26 708 878	5 492	21 824 336	4800	22,4%
Franța	9 575	26 530 315	9 206	21 861 506	2770	21,4%
Ucraina	45 530	19 764 695	52 821	23 631 826	434	-16,4%
Turcia	16 580	15 629 943	16 772	15 118 187	942	3,4%

Capitolul 7. Operațiuni de plată efectuate prin intermediul prestatorilor de servicii de plată nebancari

La situația din 31.12.2024, în Republica Moldova activau opt PSP nebancari, dintre care două societăți de plată, un furnizor de servicii poștale și cinci societăți emitente de monedă electronică.

PSP nebancari au înregistrat un profit de cca 190,5 mil. lei în 2024, în creștere cu 5,4 la sută față de 2023.

În 2024 se constată o creștere a capitalului propriu deținut de PSP nebancari cu 25,2 la sută față de 2023. La situația din 31.12.2024, valoarea capitalului propriu deținută de PSP nebancari a fost în conformitate cu prevederile Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică.

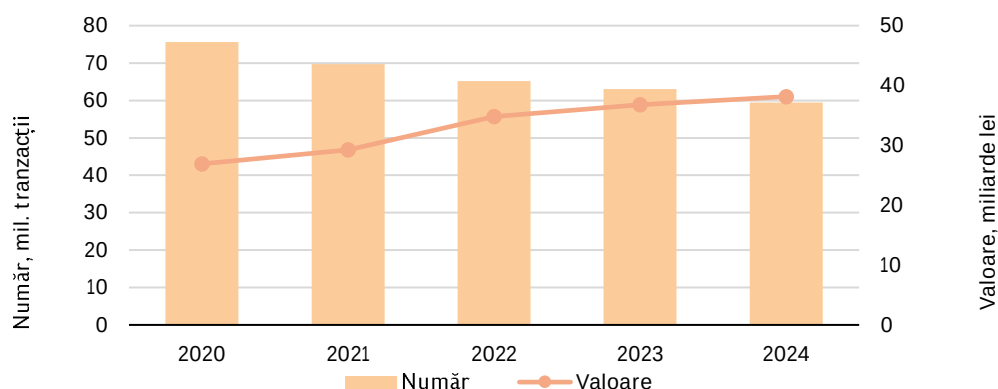
Tabelul 11. Evoluția principalilor indicatori ai activității PSP nebancari

Nr. d/o	Indicatori financiari	Anul 2024	Anul 2023	Dinamica anuală
1	Numărul tranzacțiilor, mil. operațiuni	59,4	63,0	-5,7%
2	Valoarea totală a tranzacțiilor, mil. lei	38 145,3	36 793,6	3,7%
3	Total active, mil. lei	2 557,72	2 583,82	-1,0%
4	Capital propriu, mil. lei	862,1	688,3	25,2%
5	Profit net (pierdere), mil. lei	190,5	180,7	5,4%

Sursa: PSP raportori

Prin intermediul PSP nebancari, pe parcursul anului 2024, au fost efectuate 59,4 milioane de operațiuni de plată, în scădere cu 5,7 la sută comparativ cu anul 2023, în valoare totală de 38 145,3 milioane lei, cu 3,7 la sută mai mult față de anul 2023. Astfel, în activitatea PSP nebancari a fost înregistrată o creștere a valorii operațiunilor de plată, dar o scădere a numărului acestora.

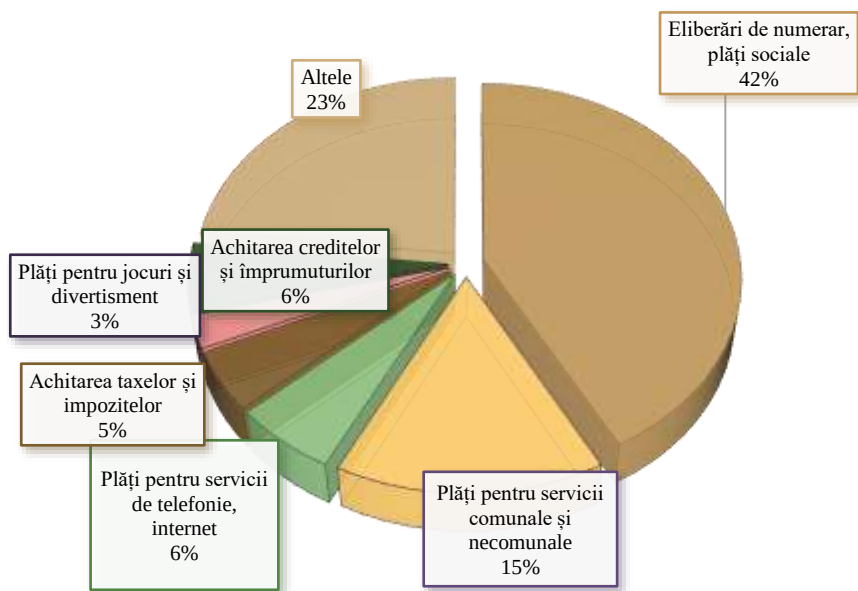
Diagrama 30. Numărul și valoarea plăților efectuate prin intermediul prestatorilor de servicii de plată nebancari pe parcursul perioadei 2020-2024

Sursa: PSP raportori

Eliberările de numerar și plățile sociale au constituit cea mai mare pondere în valoarea totală a operațiunilor efectuate în 2024 de către PSP nebancari (42,0 la sută), fiind urmate de plățile pentru serviciile comunale și necomunale (15,0 la sută).

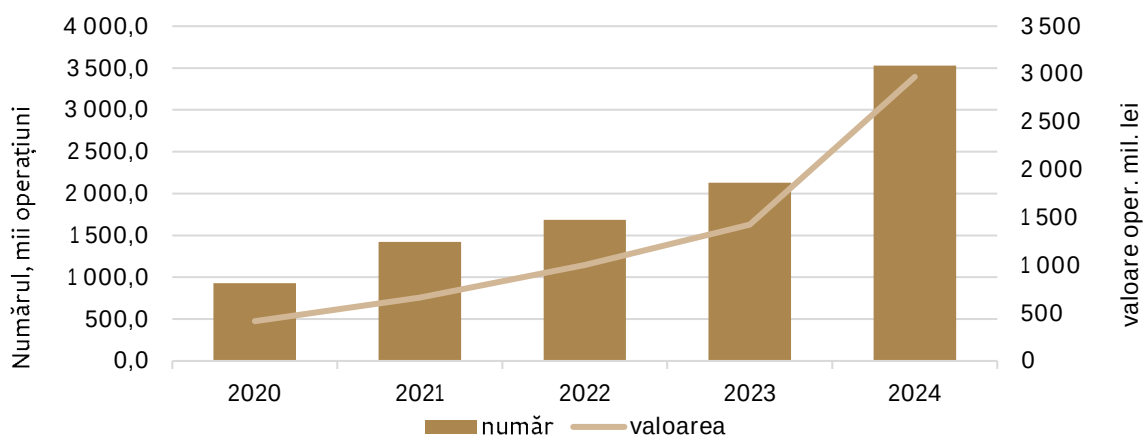
Diagrama 31. Ponderea valorii operațiunilor de plată efectuate de către PSP nebancari în anul 2024

Sursa: PSP raportori

În anul 2024, din conturile de plăți ale utilizatorilor serviciilor de plată au fost efectuate 3,5 mil. operațiuni, în valoare de 2 970,5 mil. lei, în creștere față de 2023 cu 65,7 la sută ca număr și cu 108,5 la sută ca valoare.

Diagrama 32. Numărul și valoarea operațiunilor efectuate din conturile de plăți ale utilizatorilor pe parcursul perioadei 2020-2024

Sursa: PSP raportori

Capitolul 8. Supravegherea prestatorilor de servicii de plată

În conformitate cu prevederile art. 5 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, BNM licențiază, reglementează și supraveghează activitatea de prestare a serviciilor de plată și activitatea de emitere a monedei electronice, desfășurată prin intermediul PSP prevăzuți la art. 5 alin. (1) lit. a)- d) din Legea nr. 114/2012, și anume:

- băncile și sucursalele înființate în Republica Moldova de băncile din alte state, care activează în conformitate cu Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor;
- societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică, furnizorii de servicii poștale, în calitate de PSP nebancari.

Supravegherea PSP de către BNM are ca scop determinarea gradului de conformare a activității acestora, în domeniul prestării serviciilor de plată cu legislația în vigoare.

8.1. Supravegherea băncilor

În conformitate cu „Prioritățile de supraveghere bancară ale BNM pentru 2024”, BNM a stabilit o serie de obiective, unul dintre acestea fiind „Evaluarea serviciilor de plată prin prisma digitalizării acestora, în vederea oferirii unor servicii sigure și creșterii încrederii utilizatorilor de servicii de plată în efectuarea plăților fără numerar”. În vederea verificării activității băncilor în domeniul aferent prestării serviciilor de plată, BNM, pe parcursul anului 2024, a efectuat controale pe teren la 3 bănci, fiind constatate încălcări ce se referă la:

- depășirea limitelor stabilite de BNM pentru comisioanele aplicate utilizatorilor serviciilor de plată;
- depășirea limitelor temporale setate de către bănci pentru executarea ordinelor de plată urgente;
- lipsa înregistrării incidentelor produse în cadru activității băncii în Sistemul Automatizat de Plăți Interne;
- neinformarea utilizatorilor serviciilor de plată referitor la incidente care au avut loc în activitatea băncii și care ar putea afecta utilizatorii;
- rezilierea unilaterală de către bancă a contractelor-cadru, încheiate cu utilizatorii serviciilor de plată, cu nerespectarea termenului de preaviz prevăzut de cadrul legal;
- contractele-cadru încheiate cu utilizatorii serviciilor de plată conțin prevederi contrare legislației în vigoare etc.

Urmare controalelor efectuate, au fost dispuse măsuri de remediere în scopul înlăturării încălcărilor și neajunsurilor depistate de BNM și, după caz, au fost înaintate recomandări, iar băncile, la rândul lor, au întocmit și au prezentat către BNM Planuri de acțiuni în vederea executării măsurilor dispuse.

8.2. Supravegherea PSP nebancari

Pe parcursul anului 2024, au fost efectuate controale la 4 PSP nebancari, în cadrul cărora au fost verificate respectarea de către aceștia a cerințelor legislației aferente sistemelor de plăți și prestarea serviciilor de plată, fiind constatate, în principal, următoarele încălcări:

- lipsa protejării integrale a fondurilor primite de la utilizatorii serviciilor de plată, deținătorii de monedă electronică;
- neîndeplinirea prescripției dispuse de BNM privind începerea activității în termen de un an de la comunicarea hotărârii BNM;
- neîntreținerea condiției privind dispunerea de capital propriu conform cerințelor stabilite de legislație;
- lipsa solicitării de la BNM privind aprobarea entității de audit;
- stabilirea și aplicarea comisioanelor pentru executarea ordinelor de plată, ce depășesc suma prevăzută de cadrul normativ;
- nerespectarea cerințelor minime de securitate în interacțiunea cu Sistemul Automatizat de Plăți Interne;
- lipsa identificării unui angajat al prestatorului în calitate de persoană care deține funcție-cheie etc.

Urmare a controalelor efectuate la PSP au fost înaintate propuneri și recomandări privind acțiunile necesare a fi întreprinse în scopul înlăturării încălcărilor și neajunsurilor depistate și, după caz, au fost dispuse măsuri de remediere și aplicate sancțiuni. Astfel, în anul 2024, au fost aplicate sancțiuni sub formă de amendă pentru 3 prestatori și de retragere a licenței pentru 1 prestator de servicii de plată nebanca.

De asemenea, pe parcursul anului 2024, BNM a efectuat monitorizarea din oficiu a activității desfășurate de către PSP nebancari, inclusiv prin monitorizarea continuă a activității acestora în baza rapoartelor trimestriale prezentate la BNM, precum și prin examinarea sesizărilor ce țin de activitatea prestatorilor de servicii de plată, examinarea informațiilor publicate pe paginile web, examinarea modificărilor în structura de proprietate etc.